

S. Sayısı : 79

Maadin nizamnamesinin bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu nizamnameye yeniden bazı maddeler ilâvesine dair kanun lâyihası ve Adliye, Maliye Bütçe ve İktisat encümenleri mazbataları (1/472)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar Dairesi Müdürlüğü

Sayı: 6/3764

13 - VIII - 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Maadin nizamnamesinin bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu nizamnameye yeniden bazı maddeler ilâvesine dair hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 29 - VII - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe lâyihası

Cümhuriyet Hükümetinin teessüsünden beri maden mevzuu üzerindeki çalışmaların neticesi olarak başarılan işlerin sayısı günden güne tezayüt etmiş ve memleket madencilığının gösterdiği bu inkişafın hayırlı neticelerinin de büyük bir kısmı bu gün idrak edilmiş bulunmaktadır.

Bu münasebetle mevzubahs maden işlerinin tatbikatı ile bittabi esaslı bir surette alâkası bulunan bu yoldaki kanunî mevzuatımızın işler üzerindeki müsbet ve menfi tesirleri ve dolayısıyla noksan cihetleri meydana çıkmış ve bunların izalesine tevessül edilmesi memleket iktisadiyatı bakımından faideli ve lüzumlu görülmüştür.

Tatbikattan alınan neticelere nazaran maden mevzuatımızın tek cepheli olarak yani yalnız imtiyaz esası üzerine tanzim edilmiş olmasından bir takım mahzurlar doğmaktadır.

Filhakika filhal cari hükümler ne vasıfta olursa olsun her hangi bir madenin işletilebilmesi için muhakkak madenin imtiyazını alınmasını âmir bulunmaktadır. İmtiyazın jeolojik imkânlar ile teknik ve iktisadî şartlar tahtında şimullü bir maden işi olmağa elverişli karaktere ve binnetice ehemmiyetli bir sermayeye de muhtaç bir mevzu üzerinde verilmesi lâzım geleceği şüphesiz bulunduğu göre bilâ tefrik her madeni imtiyaza bağlamak mecburiyeti icabı hale uymamaktadır.

Kemiyet, keyfiyet, teknik ve iktisadî şartlar bakımından imtiyaz mevzuu teşkil edecek karakterde olanların haricinde kalan bazı yeraltı servetlerimiz vardır ki bunların meri mevzuat ile işletilebilmelerinin temini gayri kabildir. Bu meyanda arzedilene sebep dolayısıyla bu gün muattal bir halde bulunan ve bilhassa mahrukat politikamızın tatbikatı ile yakından alâkadar mevzii ehemmiyeti haiz linyitlerle mahallî küçük sanat erbabını besleyecek olan ve mıntakalarında diğer suretlerle bir iş hacmi yaratmağa elverişli kehribar ve lüle taşı gibi madenler zikredilebilir.

Bu vaziyet karşısında madenlerimizi işletme kabiliyetlerine göre iki sınıfa ayırmak ve birinci sınıfa girenleri kemakân mevcut hükümlere tâbi tutarak ikinci sınıfa ayrılanları daha müsait işletme imkânları ile teçhiz etmek zarurî görülmüştür. Madencilikte ileri gitmiş garp memleketlerinin bu husustaki mevzuatında da son zamanlarda bu ihtiyacın tesiri altında lâyihada tesbit edilen esaslara benzeyen değişiklikler yapılmıştır.

Yukarıda ana vasıfları tebarüz ettirilen lâyiha'nın başlıca hükümlerinden birini maadin nizamnamesinin 31 nci maddesinin tadiline dair olan üçüncü madde teşkil eder.

Bu maddeye göre imtiyaz mevzuu teşkil edecek ehemmiyette görülen madenlerin mucitlerine ihale

edilip edilmemesinde Hükümet muhtar bulunmak tadır.

Yeraltı servetinin diğer şekillerdeki servetlerden en büyük farkı bu servetin bir defa tahrip edildikten sonra tekrar vücede getirilmesine imkân bulunmamasıdır. Tabiatın bir hediyesi olan bu serveti fevkalâde bir itina ile millî istifadeye arz etmek madenciliğin en müşkül tarafını teşkil etmektedir. Bu itibarla her maden mucidinde imtiyaz vermenin tatbikatta tevhit eylediği zarar bazan tasavvur edilemeyecek derecede büyük olabilir. Bu vaziyeti memleketin ihtiyaçlarına ve menfaatlerine en uygun bir tarzda tanzim edebilmek için Hükümetin imtiyaz talebinde bulunanların malî, iktisadî, ve teknik kabiliyetlerini esaslî surette tetkik etmesi zaruridir. Kendisinde maden işletmek için muhtelif bakımlardan bulunması meşrut olanevsafî haiz olmayan bir şahsa maden imtiyazı vermek bir taraftan o şahsı izrar etmek diğer taraftan millî servetin ya tahribine veya ataletine razı olmak demektir. İşte bu mahzurları önlemek içindir ki, maden imtiyazının mucidinde verilip verilmemesinde Hükümetin muhtar olması eski 52 nci maddenin ruhunda mevcut olan prensibi tebarüz ettirmek için konulmuştur.

Hükümet madeni başka birine ihale ettiği tak dırde madenin mucidi bundan zarar görmeyecektir. 32 nei maddeyi tadil eden 4 neü madde ile mucitlerin haklarının mahfuziyeti temin edilmiştir.

Lâyihanın esaslî hükümlerinden biri de Maadin nizamnamesinin 41 nei maddesinin tadili hakkındaki 5 nei maddede bulunmaktadır. Son asır madencilik sahasında da bir çok yenilikler vücede getirilmiştir. Maden mahsullerinin büyük ekseriyetinin beynelmilel piyasalarda dünya rekabeti ile karşılaşmak suretile satılması mecburiyeti, istihsal işlerinin azamî ucuzluk temin edecek tarzda tanzimini zarurî kılmaktadır. Ucuzluk ise her şeyden evvel bir işletme tesisine ve jeolojik icablara uyulmasına mütevakkıftır. Binaenaleyh jeolojik bünyeleri itibarile bir işletme halinde çalıştırılması zarurî görülen muhtelif imtiyazlara mevzu olmuş aynı cinsten madenleri birleştirebilmek imkânının ihzarı düşünölmüştür.

İşte bu mülâhazalarla değıştirilen 41 nei madde ile madenciliğimize büyük mikyasta istihsal imkânları hazırlanmıştır. Alâkadarların hukukî vaziyetlerinin tasfiyesi için 32 nei madde ile mütenazar hükümler konmuştur.

Maadin nizamnamesinin 45 nei maddesi müteaddit tadil görmüştür. Buna rağmen bu maddenin tekrar tadiline zaruret hasıl olmuştur. madenlerin işlenmesi memleket için başlı başına nazara alınmaya değer bir servet hareketi teşkil eder. 45 nei madde safî kâra Hükümetin iştiraki şartını koyduğu ve mekşuf madenlerden büyük işletme mevzuunu teşkil edenleri de Etibank çalıştırdığı için geriye kalan kısımlara bu kâr iştiraki yüzünden ekseriya talip zuhur etmemektedir. Gayri melhuz hadiseler ve bunların doğurduğu ağır zararlar vukuu madenciliğin mahiyetinde mündemiç ve her an beklenebilir şeyler olduğuna göre bütün bu tehlikeleri ancak mukabilinde görülecek dolğümea bir menfaat ümidi göze aldırır. Bu itibarla mekşuf ve metruk madenlerin ihalesinde safî kârlara Hükümetin iştiraki kaydını kaldırmak ve aynı zamanda bu gibi madenlere talip olacakları şirket teşkili külfetinden azâde bulundurmakta bu nevi madenlerin işletilmesini temin bakımından faide mülâhaza edilmiştir.

Bu maddenin son fıkrası büsbütün yenidir. Kendilerinden cevher istihsal edilmeyip sıhîf gayer için kullanılan soğuk ve sıcak maden suları için hususî idarelere, belediyelere ve köy lükmaî şahsiyetlerine tercihan imtiyaz verilmesini bu fıkra temin eylemektedir. Son senelerde Vilâyet hususî idareleri ile belediyeler ve köyler bu nevi maden suları üzerinde çalışmaya başlamışlardır. 45 nei maddenin imtiyazı şirketlere vermek mecburiyetini vazetmiş olması bu idareleri faaliyetleri için kanunî mesnetten mahrum bırakıyordu. Halkın sıhîf ihtiyaçları ile pek yakından alâkadar olan bu idarelere bu gibi suların tercihan verilmesinin temini başlamış olan faaliyetleri meşru mearaya sokacağı gibi âtide de aynı hareketlerin daha geniş mikyasta inkişafına yol açacaktır.

Lâyihanın onuncu maddesi Maadin nizamnamesinin 70 nei maddesinin tadil ve tevsiiine taallük etmektedir. Bu madde kâfi derecede vazih olmadığı gibi maden istihsalâtının inkişafına da kâfi derecede yardım edemeyecek haldedir. Bu husustaki usulü hiç şüpheye mahal kalmıyacak surette tesbit etmenin ihtiyaçları süratle temin bakımaundan haiz olduğu büyük faydaya binaen madenler için lüzumlu istimlâklerin 3710 numaralı kanuna tevfiik edileceği tasrih olunmuştur. Diğer taraf-

tan bu istimlâklerin suiistimalini menetmek üzere de lüzumu takdiri İktisat vekâletine bırakılmıştır.

Maddenin tevsii cihetine gelince: madenler ekseriyet itibarile şehir ve kasaba dışında, dağ başlarında bulunmaktadır. Buralarda şahısların mülkü olmayan arazi Devlete ait bulunmaktadır. Zaten imtiyaz verilirken bu madenin işletilmesi için muktazi arazinin hududu imtiyaz mukavele ve şartnamesine bağlanan harita üzerinde tesbit edilmiş bulunmaktadır. Bu arazi üzerinde tatbikatta misalleri görüldüğü veçhile bir takım kimseler inşaat yapmak suretile maden işletmesini izaç edecek vaziyetler ihdas eylemektedirler. Bütün bunları önlemek için millî araziden madenlerin çalışmasına lüzumlu oldukları İktisat vekâletince kabul edilen kısmın bu madenlere tahsisi için İera Vekilleri Heyetine salâhiyet verilmektedir. 1055 numaralı Teşviki sanayi kanununda bu gibi arazinin alâkadarla meccanen teffizi kabul edilmiş olduğuna göre mülkiyeti teffiz etmesizin imtiyaz müddeti ile mukayyet olmak ve imtiyaza bağlı bulunmak üzere bu gibi tahsislerin yapılmasında işletme bakımından fayda görülmüştür. Bilhassa bu gibi araziye üçüncü şahısların müdahale edemeyecekleri tasrih edilmek suretile maden işletenlerin maruz kalabilecekleri bir çok müşkülât bertaraf edilmiştir.

Halen bir takım madenler vardır ki bunların imtiyazlarının bazı hisseleri muhtelif suretlerle Devlete intikal etmiş bulunmaktadır. Bunların ekserisinin yapılan tetkikat neticesinde Devlete işletmeye değer kıymetleri olmadığı anlaşılmıştır. Alâkadarlar ise bilhassa ekseriyet hissesi Devlete ait olanlarda faaliyete geçememektedirler. Bu gibi vaziyetleri tasfiye edecek kanunî bir hükme şiddetle ihtiyaç olduğu nazara alınarak lâyihanın 11 nci maddesi tanzim edilmiştir.

151 numaralı kanunla maadin nizamnamesinin 77 ve 78 nci maddelerini ilga eden bir hüküm sevk edilmiştir. Bu hüküm mezkûr kanunun tatbik edileceği sahayı aşan bir ifade ile tanzim edilmiş olduğu için Ereğli kömür havzası haricindeki madenlerde ahkâmı umumîye ile amel etmek zaruretini hâsıl olmuştur. Senelerin verdiği tecrübe ile anlaşılmıştır ki umumî hükümler her zaman işçilerin sıhhatini ve hukukunu koruyamamaktadır. Mülga 77 nci maddenin yerini tutmak üzere lâyihanın 12 nci maddesi, 78 nci maddenin yerine de 13 nci maddesi hazırlanmıştır. 12 nci maddede birbirine yakın madenlerin sıhhi teşkilâtlarını ıhha muntazam bir hale getirmek için birleştirilmelerine cevaz verildiği gibi eivarda bulunan diğer sanayi müesseselerinin de bunlara iştirak edebileceğini kabul eylemek suretile sıhhat işlerinin intizamına hanel gelmeksizin daha dar bir kadro ile yürütülmesi imkânı hazırlanmıştır.

Madenlerde işçilik ne imtiyaz sahibine, ne de işçiye isnadı kabil olmayan ve menşei tabiatın teşekkül tarzına dayanan bir çok kaza ihtimallerini derpiş etmeyi zarurî kılmaktadır. Kazaların bu mahiyeti dolayısıyla tazminata hükmedilmesi için işçiyi çalıştırmanın kazaya âmil olan bir kusuru mevcut olup olmadığını araştırmağa lüzum görülmez. Bu itibarla hâdise ve zarar sabit olunca mahkemeye bu zararın tayin ve takdiri kalır. Amelenin hakkını mümkün olduğu kadar süratle istihsal edebilmek gayesile 151 numaralı kanunun Ereğli kömür havzasında çalışan işçiler hakkında tatbik edilen hükümlerine muvazi olarak 13 nci maddeye hüküm konmuştur.

Lâyihanın 7 ve 8 nci maddeleri tatbikattan doğan güçlükleri izale etmiş 14 ve 15 nci maddeleri ihdas edilen işletme ruhsatnamesi usulü ile mevcut mevzuat arasında muvasala temin etmiştir.

16 nci maddede meşuf madenlerden işletme ruhsatnamesi usulüne tâbi tutulacakların ne suretle muamele görecekları ve bunlardan bilhassa inyitler için memleketin mahrukât ihtiyacı bakımından ve Mahrukât kanununun tatbikatını kolaylaştırmak gayesile mahallî hususî idare, belediye ve köy hükmi şahsiyetlerine işletme ruhsatnameleri verilebileceği tasrih edilmiştir. Aynı maddede soğuk ve sıcak maden suları için de sıhhi gayeler bakımından yukarıda zikredilen hükme muvazi hüküm konmuştur.

17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 nci maddeler işletme ruhsatnamelerinin sureti itasma, bunlardan alınacak harç ve rüsumu nisbiyeye, ruhsatnamelerin terk ve iptaline ve sair muamelelerine ait hükümleri taşımaktadır.

28 nci maddede mevcut mevzuattan işletme ruhsatnamelerine de tatbik edilecekler tasrih edilmiş ve 29 nci maddede Petrol ve Kaplıcalar kanunlarının hükümlerinin baki bulunduğu tebarüz etti-

rilmiştir.

30 nu maddede bu kanun dolayısıyla hükümlerinin iptal edilmesi iktiza eden kanunlar ile maadin nizamnamesinin bazı maddeleri zikredilmiş ve muvakkat maddelerde de evvelce İktisat vekâleti tarafından verilmiş olan ve şimdi bu kanuna göre muamele görmesi iktiza eden ruhsatnamelerin tâbi olacağı hükümler gösterilmiştir.

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M
Adliye encümeni
Esas No. 1/472
Karar No. 39

22 - IV - 1941

Yüksek Reisliğe

Maadin nizamnamesinin bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu nizamnameye yeniden bazı maddeler ilâvesine dair İktisat vekâletince hazırlanarak İcra Vekilleri Heyetinin 29 - VII - 1940 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının Adliye encümenine havale ve tevdi buyurulması üzerine ihtiva etmekte olduğu hükümler İktisat vekili Hüsnü Çakır ve vekâlet hukuk müşavirinin huzur ile tetkik ve müzakere olundu.

28 maddeden ibaret olan lâyihaın 8 maddesi Maadin nizamnamesinin 1, 2, 31,32,41, 45, 61 ve 70 nei maddelerinde bazı tadilat icrasına taallük etmekle beraber heyeti umumiyesinin büyük bir kısmını teşkil eden diğer maddeleri maden işletmelerini yeni esaslara göre tanzim etmeyi derpiş eylediğine göre «Maadin nizamnamesinin bazı maddelerinin değiştirilmesi ve işbu nizamnameye bazı maddeler eklenmesi» cümleleleriyle ifade olunan lâyiha muhtevasının, madenlerin işletilmesi ve birleştirilmesi unvanı altında müstakil bir kanun projesi halinde yeniden tanzimi ve Maadin nizamnamesinin bu hükümler muvacehesinde ilgası lâzım gelen ahkâmının ayrı bir maddede tesbiti, tedvin usulünün zarurî bir icabı görülerek lâyihaın bütün maddeleri bu esas dahilinde yeni baştan kaleme alınmıştır. Ancak madenlerin işletilmesine ait bazı yeni esaslar vazeden bu projenin yanı başında, bir de, madenlerin usulü taharrisine, şeraiti ihale ve imaline, maden mültezimlerinin hukuk ve vezaifine müteallik ahkâmı cami olan Maadin nizamnamesile zeyil ve tadilleri meri ve muteber kalacağına nazaran madenler hak-

kındaki ana hükümleri ihtiv eden bu nizamname ile tetkik mevzuu olan proje arasında bir irtibat tesisine zaruret vardır. İşte encümenimizce tanzim kılınan maddelerde maadini asliye ve sathiyeye mekşuf ve metrük maden gibi ibare ve kelimelelerin kullanılmış olması bu zaruretin bir neticesidir. Diğer maddelerde daima tekrar edecek olan bu gibi istilâhların projeden çıkarılarak yerine tekabül etmekte oldukları mefhumları daha basit ve daha ilmî bir şekilde ifade eden kelime ve ibarelerin ikamesi hakkında dermeyan edilen bir teklif esas itibarile muvafık görülmekle beraber Maadin nizamnamesinin elyevm meri olan maddeler ile muhafazası zarurî olan irtibat bakımından bu yolda bir tadil icrasına imkân bulunmamıştır. Maadin nizamnamesinin tadili teklif olunan birinci maddesinde mevcut maadini asliye ve sathiyeye şeklindeki tefrikin muvaddel metne ilâvesi, diğer maddelerde bu iki kısımdan biri veya diğerine ayrı ayrı hükümler vaz edilmiş olması itibarile lüzumlu addedilmiştir. İkinci maddeye yapılan ilâve madenler hakkındaki mevzuata tâbi olan mevaddın genişletilmesinden ve kanunda yazılı olmayan her hangi bir maddenin maden veya taş zümresinden hangisine dahil olduğu hakkında tekevvün edecek ihtilâfların sureti halline dair bir hükmün dercinden ibarettir.

Lâyihaın üçüncü, beşinci ve on birinci maddeleri maden işletme rejiminde çok esaslı bir değişiklik vücade getirmektedir. Bu gün meri olan hükümlere göre her hangi bir madenin işletilebilmesi o madene ait imtiyazın alınmış olmasına bağlıdır. Halbuki bu mevzuatın, kemiyet ve key-

fiyet veya teknik şartlar bakımından bir imtiyaz mevzuu teşkil edemiyen bir takım yeraltı servetimizin işletilmesine müsait olmadığı ve bu sebeple mevzî ehemmiyeti haiz bazı linyitlerin muattal bir halde kaldığı ve mahallî de olsa bir iş hacmi yaratmağa elverişli kehribar ve lületaşı gibi madenlerin işletilmemekte olduğu İktisat vekili tarafından Encümenimizde verilen izahattan ve buna taallük eden metinlerin tetkikinden anlaşılmaktadır. Bu vaziyet karşısında projenin maden imtiyazından başka bir de 11 nci maddede yazılı rejimi tesis ve madenleri işletme kabiliyetlerine göre iki sınıfa tefrikinde fayda mülâhaza edilerek bu esas dahilinde tanzim kılman 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 nci maddeler reylerin ittifakile kabule şayan görülmüş ancak işletme ruhsatnamesine tâbi tutulan madenlerin ilân şekliyle (Madde : 12) ruhsatnamelerin iptaline dair olan hükümlerde (Madde: 22) alâkalının hukukuna müessir bazı tadiller yapılmıştır.

Lâyihanın üçüncü maddesi imtiyaz mevzuu teşkil edebilecek olan madenlerin mucitlerine ihale edilip edilmemesi hususunda idareyi muhtar bırakmaktadır. Bu maddeye göre İcra Vekilleri Heyeti bir madenin ihalesi için aranan bilcümle şartların tahakkuk etmiş olması halinde dahi millî servetin korunması mülâhazasıyla veya iktisadî veya malî sebepler ilcasile madeni mucidine ihale etmeyip daha iyi işletebilecek bir başkasına verebilir. Bu takdirde maden mucidine halkı bir tazminat verilmesi yerinde bir tedbirdir.

Lâyihanın esaslı hükümlerinden bir diğeri de imtiyazı verilmiş olan madenlerin birleştirilmesine dair olan 5 nci maddesinde münderiştir.

Madenleri birleştirme hakkındaki hükümleri millî servetleri daha rasyonel bir işletmeye tâbi tutmak bakımından, faydalı gören Encümenimiz imtiyaz dolayısıyla iktisap edilmiş olan hakların hiç bir veçhile ihlâl edilmemesini ehemmiyetle göz önünde bulundurmıştır. İktisat vekâletinin salâhiyetli mümessili tarafından Encümenimizde verilen izahata nazaran madenleri birleştirme dolayısıyla hukuku muhtel olanlar kanun yollarına müracaat hakkını haizdirler. Esasen madde metninde yapılan takyit birleştirme kararının tatbikına taallük ettiğine göre birleştirmeden doğacak ihtilâfların halline ve alâkadarların tam ve haklı bir tazminat istemelerine

mani teşil etmez.

Encümenimizin, üzerinde ehemmiyetle durduğu maddelerden biri de onuncu maddeye ait olan tekliftir. Hükümet esbabı mucibe lâyihasının bu maddeye taallük eden kısmında : «151 numaralı kanunda Maadin nizamnamesinin 77 ve 78 nci maddelerini ilga eden bir hüküm mevcuttur. Bu hüküm mezkûr kanununun tatbik edileceği sahaya aşan bir ifade ile tanzim edilmiş olduğu için Ereğli kömür havzası haricindeki madenlerde ahkâmı umumiye ile amel etmek zarureti hâsıl olmuştur» denilmekte ve bu mahzurun izalesi için on birinci maddenin kanunlaştırılması teklif edilmektedir. 151 sayılı kanununun madenlerde vuku bulan kazalara ait tazminat hakkındaki hükümlerinin Ereğli kömür havzasındaki maden amelesine inhisar ettirilmeyerek diğer madenlere de teşmilinde isabet vardır. Bu itibarla onuncu maddenin birinci fıkrası bu hususu tamamen ifade edebilecek şekilde yeni baştan tanzim edilmiş davanın süratle görülmesini temin maksadile teklif olunan ikinci fıkra bir ufak tadille aynen kabul edilmiştir. Bu tadil tazminat miktarının mahkeme tarafından takdir olunmasına dairdir. Bu suretle mahkeme, tetkikatı neticesinde edineceği kanaatin hilâfına veya hakikata uygun olmayan ehli vukuf raporlarını kabul etmek mecburiyetinde kalmıştır. Aynı maddenin üçüncü fıkrası, işletmeyi idare eden mühendis veya memurların kusur neticesinde veya lüzumlu olan tedbirlerin ittihaz edilmemesinden dolayı vukua gelecek kazaların neticesi ne olursa olsun bunu sadece 500 liradan 5 000 liraya kadar para cezası müeyyidesi altına almaktadır. Halbuki bu gibi kazalar ekseriya amele ve işçilerin ölümüne neticelendiğine göre bir veya bir çok vatandaşın hayatına mal olan ve fennî bir kusurdan veya tedbirsizlik neticesinden tevellüt den böyle bir kazaya sebebiyet verenin muayyen bir meblâğ tediye ederek cezadan kurtulması muvafık görülmemiş ve esasen bu mülâhazaya İktisat vekâleti tarafından da iştirak edilmiş olduğundan üçüncü fıkra Ceza kanunumuzun bu husustaki hükümlerini mahfuz tutacak şekilde yeni baştan tanzim kılınmıştır. Aynı fıkranın maden kazalarında ehli vukufa müracaat lüzumu hâsıl olduğu takdirde bunların yüksek maden mühendisleri arasından seçilmesine dair olan hükmü, vukuf ehlerinden muayyen vasıfların aranmasını mecburî kılan bir kaide vazetmektedir. Bu kaide kaza

mercilerinin takdir hakkını refetmediğine göre faydalı bir takyit addedilebilir. Maden kazalarında yapılan takibat sırasında işletmeyi filen idare etmekte olan mühendislerin tevkif edilmeleri işletme faaliyetini felce uğrattığından bu mahzurun izalesi için takibatın gayrimevkuf olarak icrası İktisat vekâleti mümessili tarafından talep olunmuştur. Encümenimizde bu hususta cereyan eden müzakere neticesinde azadan bir kısmı bu yolda bir tedbir ittihazının faydalı olacağı, diğer bir kısmı takibatın gayrimevkuf olarak yapılmasının umumî esaslarımıza muhalif düşeceği rey ve mütalecasında bulunmuşlardır. Ekalliyet reyine göre tahkikatı icra eden merci ancak lüzum ve zaruret halinde tevkif eihetini iltizam edeceğinden işletmenin bu lüzum ve zaruret haricinde durdurulması varit değildir. Halbuki Ceza usulü muhakemeleri kanunumuzun maznunun tevkifini mucip hallerden bâhis olan ikinci fıkrası suçun izlerini yoketmeğe veya şeriklerini uydurma beyanata yahut şahitleri yalan şahitliğe veya şahadetten kaçınmağa sevkeyleyenlerin tevkif edilmesini âmirdir. Hâkimi suç işleyen bir mühendis veya memuru suçun delillerini imhaya teşebbüste bulunsa dahi tevkif etmekten meneden bir hüküm kabule şayan değildir. Ekseriyet reyine göre tahkikatı icra eden merci bu gibi hâllere meydan vermemek

için lüzumlu gördüğü her hangi bir tedbiri ittihaz etmek suretile sayılan mahzurulara mahal vermiyeceğinden takibatın gayrimevkuf olarak cereyan edeceği hakkındaki fıkra dört muhalif ve bir müstenkif reye karşı altı reyle kabul edilmiştir. Havalesi veçhile Maliye encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye En. Rs.	M. M.	Kâtip
Çorum	Zonguldak	Konya
Münir Çağıl	Şinasi Devrin	G. Gültekin
Antalya	Bingöl	Bursa
N. Aksoy	Feridun Fikri	Atıf Akgüç
Erzincan		Gaziantep
Abdülhak Fırat imzada bulunmadı		Ö. A. Aksoy
Hatay	Kastamonu	
B. S. Kunt	Abidin Binkaya imzada bulunmadı	
Kayseri	Kocaeli	
Reşit Özsoy imzada bulunmadı	Salâh Yargı	
Rize	Sinob	
Dr. Saim Ali Dilemre imzada bulunmadı	C. Atay	
Tokad	Trabzon	
S. Atanç	Faik Barutçu	

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Esas No. 1/472

Karar No. 50

30 - V - 1941

Yüksek Reisliğe

Maadin nizamnamesinin bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu nizamnameye yeni maddeler ilâvesine dair İktisat vekilligince hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetinin 29 - VII - 1940 tarihli toplantısında Büyük Millet Meclisine arzı kararlaştırılan kanun lâyihası Encümenimize de havale edilmiş olmakla İktisat vekilligi mümessilleri de hazır buldukları halde müzakere olundu.

«Bir toprağın üstüne sahip olan altına da

sahip olur» nazariyesile arazinin gittikçe daha küçük parçalara inkisamından doğan filî vaziyetin karşılamaşmasından dolayı madenlerin işletilmesi çok güçleştirdiğinden nazariyat ve tatbikatı telif suretile âmme menfaatini korumak için 1810 tarihinde neşrolunan Fransız maden kanunundan az çok mülhem bulunan 1322 tarihli «Maadin nizamnamesi» ni zamanımız iktisadiyatının icablarıyla uzlaştırmak, şüphesiz, lâzımdır. Filhakika, madenler sayın değil tabiatın mah-

sülü olmak; keşfile beraber istismarı kabil bulunmak; zâhire çıkarıldığı arazinin ekseriya çok uzaklarına sirayet etmek; medeniyetin ilerlemesinde bazen başlı başına âmil nadide servetlerden sayılmak; bulunduğu mıntakada büyük insan toplulukları meydana getirmek; israf olunmadan istihsal ve imali bir takım hususî bilgileri istilzam etmek gibi hukukî içtimaî, iktisadî ve ilmî (Teknik) sebeplerle ferdin mülkiyetine mevzu olarak müdafaa edilemeyeceği ve olsa olsa bunları, bazı tanınmış müelliflerin mütaaleaları veğhile, toprak altında yatan ve kıymetlendirilmesi umumun menfaati muktezasından bulunduğu için işletme salâhiyeti âmme sultası tarafından muayyen hudut içinde ve muayyen maden cinslerine münhasır olmak üzere ehil olanlara teffiz edilen zemin mülkiyetinden ayrı bir aynî hak addetmek kabil olabileceği ve meselâ büyük arazi parçalarının sayılı ellerde kalabildiği İngilterede dahi madenler bizzat toprak sahipleri tarafından işletilmeyip bir nevi iltizam tarikile zengin maden şirketlerine ihale edildiğine göre bu işlerde mülkiyet hakkından doğrudan doğruya istifade temininin mümkün olamayacağı artık müsellemtan bulunmasına mebni dünyanın hemen her tarafında madenleri arazi sahibine, bulana veya Devlete bırakmak nazariyeleri mezcedilerek alâkalı tarafları tatmin edici mutavassıt şekiller bulunmuş ve mevzuatta gerek bu şekillere ve gerek Devlet idaresi sistemlerindeki değişikliklere göre muhtelif tadillere tâbi tutulmuştur.

Nitekim, 1322 tarihli Maadin nizamnamesinin tanziminde nümune ittihaz edildiğine yukarıda işaret olunan 1810 tarihli Fransız kanunu da 1919, 1922, 1927 ve 1930 tarihlerinde tadil olunarak imtiyaz müddetleri azaltılmış, maden işletmesi ticarî fiillerden addolunarak imtiyazın ticaret icrasına mezun şahıslarla şirketlere, Devlete ve hususî kanunlarla da vilâyet ve nahiyelere verilmesi ve imtiyazlı madenlerin ipotek edilmesi taknin olunmuş; petrol ve müştail gazlar için hususî bir rejim kabul edilmiş; uzun müddetli bir imtiyazın masraflarına tahammül edemeyecekleri için işletilmeyip kalmaları muhtemel bazı madenlerde iki defa temdidi caiz üç senelik işletme ruhsatnamesi usulü ihdas edilmiş; imtiyazların ruhsatname usulüne ifrağı imkânı bahşolunmuştur.

Bir madenin işletilebilmesini munhasıran imtiyazının alınmasile mukayyet bulundurmakta

olan elyevm meri (Maadin nizamnamesi) nin bilhassa Amme Menfaati esasından ve şimdije kadar edinilmiş olan tecrübelerden ilham alınarak tadilinin teklif edilmiş olması yukarıda arzedilen sebeplerle, encümenimizce de muvafık görülmüş ve Adliye encümeninin bu baptaki mazbatası müzakere mevzuu ittihaz edilerek maddelere geçilmiştir.

Birinci madde, mefadı itibarile aynen kabul edilmekle beraber, bu maddedeki «Maadini asliye» ve «Maadini sathiyeye» terkipleri bozularak dilimizin bu günkü beyan zaruretine göre «aslî madenler» ve «sathî madenler» şekline getirilmiş ve bu tadil neticesinde meydana gelen madde ile Maadin nizamnamesinin meri maddeleri arasındaki irtibatın ihlâl edilmediği mütaale olunmuştur.

İkinci maddenin «Kanunda yazılı olmayan maddelerden her hangi birinin maden veya taş zümresinden hangisine dahil olduğu hususunda meydana gelecek ihtilâfların İktisat vekâletinin teklifi üzerine İera Vekilleri Heyeti tarafından hallolunacağı» hükmünü koyan üçüncü fıkrası üzerinde tevakkuf edilerek bu gibi ihtilâflarda Devlet şûrasına müracaat icap edeceği fikri ileri sürülmüş ise de bu ihtilâfların teknik sahada kalmasının zarurî bulunduğunu ve bu hususta mütaalea beyan edecek olan mütehassısların da İktisat vekâleti teknik teşkilâtında çalıştığı vekâlet mümessilelrince izah olunması üzerine madde aynen kabul edilmiştir.

Üçüncü ve dördüncü ve müteakip maddelerdeki «mucit» kelimesi üzerinde durularak bir madenin «icat» değil, «keşif» edileceğine göre bunun bariz bir lisan hatası teşkil ettiği ve Fransız kanunundan iktibas olunurken «inventaur» kelimesinin aynen tercüme edilmesile madencilik lehçemize girmiş olmasının muhtemel bulunduğu ileri sürülerek «mucit» yerine «madeni bulan» kelimesinin ikamesi teklif olunmuş ise de encümenimiz ekseriyeti, mevcut istilâhların şimdilik muhafazası lüzumuna kail olarak mukabillerinin metne parantez içinde derci ile iktifa etmeği munasip telâkki ve diğer maddelerden bazılarını yazılışa ve tertibe dair ufak tefek değişikliklerle aynen kabul edilmiştir.

Havalesi mucibince Bütçe encümenine tevdiî ricasıle Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Mal. E. Reisi	M. M.	Kâtip
İstanbul	Malatya	Kastamonu
A. Bayındır	Nasuhi Baydar	H. Dicle

Afyon K. <i>Haydar Çerçel</i>	Kayseri <i>Ö. Taşcıoğlu</i>	Kırşehir <i>İ. Özkan</i>	Rize <i>K. Kamû</i>	Tokad <i>Cemal Kovalı</i>
Kırşehir <i>M. Seyfeli</i>	Malatya <i>M. Nedim Zabcı</i>	Manisa <i>F. Kurdoğlu</i>	Zonguldak <i>Y. Ziya Özençi</i>	

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Mazbata No. 34
Esas No. 1/472

6 . I . 1942

Yüksek Reisliğe

Maadin nizamnamesinin bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu nizamnameye yeniden bazı maddeler ilâvesine dair İktisat vekâletince hazırlanıp 13 ağustos 1940 tarih ve 6/3764 sayılı Başvekâlet tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Adliye ve Maliye encümenleri mazbatalarıyla birlikte encümenimize havale buyurulmakla İktisat vekili Sırrı Day'la M. T. A. enstitüsü umum müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu :

Halen dahi kanun hüküm ve kuvvetinde olarak mer'î bulunan Maadin nizamnamesinin ; seri bir inkişaf seyri takibeden madencilüğimizin icaplarını tam olarak karşılayamadığı ve halbu ki yaraltı servetlerinin meydana çıkarılarak işletilmesindeki iktisadi ve içtimai menfaatler, bu icaplara uygun hükümlerin biranevvel mevzuatımız arasında yer almasını âmir bulunduğu cihetle Hükûmetçe hazırlanan lâyihayı encümenimiz memnuniyetle nazarı mütalâaya almıştır.

Alman izahattan ve lâyihada gösterilen mucip sebeplerden anlaşıldığına göre bu lâyiha ile istihdaf edilen başlıca gayeler şu dört noktada toplanmaktadır.

I. Madenlerin şimdiye kadar olduğu gibi yalnız imtiyaz suretiyle değil işletme ruhsatnamesiyle de istismarına imkân vermek.

Filhakika kemiyet ve keyfiyetçe ve tabi buldukları teknik ve iktisadi şartlar itibariyle imtiyaz külfetlerine tahammülü olmıyan madenlerimiz, bu tek imtiyaz sisteminin tatbiki yüzünden istifade edilemez bir halde kalmağa mahkûm bulunmakta idi. Bu mahzuru bertaraf edecek bir hükmün vaz'ı çok faydalı olacaktır.

2. Madeni, bulandan başkasına dahi ihale

edebilmek.

Bu da mühim ve faydalı bir değişikliktir. Bir madeni bulandan başkasına ihale edememek, bu millî servete lâyıık olduğu itinayı göstermemek demektir. Çünkü bu takdirde madeni bulan şahsın malî, iktisadi ve teknik kabiliyetlerinin kifayetsizliğinden doğabilecek neticelere ve meselâ madenlerin tahribine veya matlup derecede fayda vermemesine adeta yol açılmış olur. Binaenaleyh bir madeni bulana veya daha ehliyetlisine ihale etmek hususunda Hükûmetin muhtar bırakılması yerinde bir hükümdür.

3. Muhtelif imtiyazlara mevzu teşkil etmiş olmalarına rağmen jeolojik bünyeleri itibariyle bir işletme halinde toplanmaları zaruri görülen aynı cinsten madenlerin birleştirilmesini temin etmek.

Madenlerimizde istihsal maliyetini ucuzlatacak ve rasyonel çalışma imkânını bahşedecek bu gibi teşkilâta indelhace vücut verebilmek, sırasına göre çok faydalı ve lüzumlu bir tedbir telâkki edilebilir.

4. Maden kazalarında kusur ve hata aranmaksızın kazaya uğrayan işçiye ve eğer ölmüş ise ailesine tazmin hakkını kabul etmek.

Evvelce Maadin nizamnamesinin tanıdığı bu hakkın 151 numaralı kanun ile Ereğli havzai fahmiesi amelesine hasredilmiş olması müsavı surette himayeye muhtaç diğer madenler işçilerinin hukuku bakımından büyük bir noksan teşkil etmekteydi. Ekseriya maden sahibi ile işçiye isnadı kabil olmayan ve tabiatın teşekkül tarzına dayanan sebeplerden ileri gelen maden kazalarında, zarar gören işçiye ve ölmüş

ise ailesine taksir şartı aranmaksızın tazminat verilmesi adalete uygun bir hükümdür.

İhtiva ettiği umumî esaslar itibariyle kabule şayan görülen lâyiha maddelerinin müzakeresine geçilmezden evvel encümenimizce dünya iktisadi faaliyetlerine muvazi olarak mütemadiyen inkişaf etmekte bulunan yeraltı servetlerinin 1322 tarihli Maadin nizamnamesinin eski ve köhne hükümleriyle tanzim ve tedvir edilemeyeceğine elimizde bulunan lâyihanın ihzar ve sevki en bariz bir delil teşkil etmekte olmasına göre nizamnamenin halen mer'î bulunan kısımlarıyla ek ve tadillerinin bugünkü icap ve şartlara uygun bir şekilde yeniden hazırlanarak toplu bir kanun lâyihası halinde Yüksek Meclise arzedilmesinin Hükûmete tavsiye edilmesi muvafık görülmüş ve bu cihetin mazbataya derei kararlaştırılmıştır.

Adliye encümenince hazırlanan metinler Maliye encümeninin tadilleri de nazarı itibare alınmak suretiyle müzakereye esas tutulmuş ve 1, 2 ve 3 ncu maddeler yalnız bazı kelimeler yerine Türkçe karşılıkları konulmak ve ikinci maddenin ikinci fıkrası olarak Hükûmetin teklif ettiği metin tercih edilme üzere kabul edilmiştir.

Dördüncü maddenin müzakeresi sırasında encümen âzasından bazı zevatın herhangi bir suretle bir madenin mevcudiyetine muttali olduğu halde işletmek imkânına malik olmayan kimselerin ilerde bu imkânın husulüne talikan bilgilerinin saklayarak uzun zaman bu varlıktan istifade edilmesine meydan vermemeleri ihtimalini önlemek üzere bir hüküm vazı münasip olacağı yolunda serdettikleri mütalâaya Hükûmet dahi iştirak etmiş olduğundan bu gibi kimselerin haber vermelerini teminen ve teşvik zımında madde sonuna bir fıkra eklenmiştir.

Madenlerin birleştirilmesine ve Devletleştirilmesine dair olan beşinci maddenin müzakeresi esnasında Devletleştirmeyi tazammun eden son fıkra hususi tesebbüslere el konması ve aidat şeklinde tazminat verilmesi bakımlarından Parti nizamnamesiyle kabili telif görülmemiş ve Devletleştirilmesi icabeden madenler için hususi kanun tanzimi adı geçen nizamnamenin ahkâmı cümlesinden bulunmuş olmakla Adliye encümeninin beşinci maddesi, son fıkra tayyedilmek suretiyle aynen kabul edilmiştir.

Altıncı madde (sıhhi maksatlarla işletilmek şartıyla) ibaresi çıkarılarak kabul edilmiştir.

Bu gibi suların sıhhi icaplara uygun bir durumda tutulmasını Umumî Hıfzıssıhha kanun-hükümleri kâfi olup munhasıran sıhhi maksatlarla işletilmesini takyit etmekte ise bir fayda görülmemiştir.

Maliye encümeninin hazırladığı yedinci maddenin A, B, D ve E fıkraları avnen kabul edilmiş ve ancak C fıkrasının sonunda yazılı on beş gün mühletli ve yazılı ihtarı yerine getirmeyen ruhsatname ve imtiyaz sahiplerinin kusurlarının tashihi imkân verebilmek maksadıyla birinci defasında hafif para cezası ödemeleri ve ikinci ihtar dahi riayet etmemeleri halinde ruhsatname ve imtiyazlarının fesih ve iptaline gidilmesi daha âdilane olacağı düşünülmüş ve bu tadil ile mezkûr madde kabul edilmiştir.

Sekizinci maddede âmme menfaati kararı alınmadan istimplâkin yapılacağı tasrih edilmektedir. Gerçi bir madenin işletilmesini temin için lüzumlu görülen bir yerin istimplâkini İktisat vekâletinin kabul etmiş olması âmme menfaatinin mevcudiyetini tazammun etmekte ise de bir istimplâkin mesnedini teşkil eden âmme menfaati kararını velev zâhiren selbedecek şekilde yazılan ibarenin tashihi muvafık görülmüştür.

Adliye encümeninin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Onuncu maddede kazadan mütevellit zararların tazmini keyfiyetinin işçilere inhisar etmeyip işletme ile alâkadar bulunanlara şâmil olduğunu tavzih için küçük bir değişiklik yapılmıştır.

On bir ve on beşinci maddelerde ufak tasahihler yapılmıştır. 20 ve 21 nci maddeler tebliğ edilecek ihtarname müddetleri on beş günden birer aya çıkarılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Yirmi üçüncü maddenin ilk fıkrası, işletme ruhsatnamesi verilen madenlere de şâmil olduğundan fıkra ona göre yazılmış ve maden işletmelerinde tutulacak yevniye defterlerinin şekli ile sureti tasdikını hükme bağlayan son fıkrasında imtiyaz veya işletme sahipleri için kolaylık temin edecek ufak bir tadil yapılmıştır.

Yirmi beşinci ilga maddesinin son fıkrası 792 ve 927 sayılı kanunların hükümlerinin mahfuziyetine mütedairdir. Lâyihada bu hükümler

le tearuz eder bir cihet bulunmadığından bu fıkra maddeden çıkarılmıştır.

Arzedilen esaslar dairesinde yeniden kaleme alınan lâyiha havalesi veçhile İktisat encümine tevdî edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Muğla
İ. Eker	T. Çoşkan	H. Kitabcı
Kâtip		
İstanbul	Afyon K.	Antalya
F. Öymen	Ş. Raşit Hatipoğlu	N. Esad Sumer

Bolu	Bursa	Bursa
C. Said Siren	Dr. Sadi Konuk	A. Nevzat Ayas
Elâzığ	Giresun	İspara
M. F. Altay	M. Akkaya	Mükerrem Karaoğaç
İsparta	Kayseri	Kırklareli
R. Ünlü	F. Baysal	B. Denker
Konya	Mardin	Muş
A. Rıza Türel	R. Erten	Ş. Ataman
Samsun	Yozgad	Yozgad
M. Ali Yörüker	A. Sungur	S. İçöz

İktisat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisat encümeni

Esas No. 1/742

Karar No. 18

27.I.1942

Yüksek Reisliğe

1322 tarihli maadin nizamnamesinin bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu nizamnameye yeniden bazı maddeler ilâvesine dair İktisat vekâletince hazırlanıp, Başvekâletin 13 ağustos 1940 tarih ve 6/3764 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası, Adliye, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları ile birlikte encümenimize havale buyurulmuştur. Mezkûr lâyiha, İktisat vekili, Maadin umum müdürü ve M. T. A. Umum müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu:

1322 senesinde hazırlanmış olan maadin nizamnamesi bugüne kadar bir çok kereler tadil edilmiş ise de bu tadilâtın yine ihtiyaçları karşılamadığı görüldüğünden yeniden tadiline lüzum hasıl olmuştur. Memleketimizin esaslı servetlerinden biri olan madenlerimizin en verimli bir şekilde istismarı için teklif edilen bu tadilleri encümenimiz memnuniyetle görmekle beraber, esaslı kanunlarımız arasında yer alacak olan bir Maadin kanununun biranevvel hazırlanarak Yüksek Meclise tevdîini, üzerinde ehemmiyetle durulması lâzımgelen bir temenni olarak tebarüz ettirmiştir.

İhtiva ettiği umumî esaslar itibariyle kabul e şayan görülen lâyihada aşağıda arzedilen izahat dairesinde tadiller yapılmıştır. Lâyihaın

encümenimizde müzakeresinde, Adliye ve Maliye encümenlerinin tadilleri de nazarı itibare alınmak suretiyle, Bütçe encümeninin hazırladığı metin esas tutulmuştur.

Encümenimiz Bütçe encümeninin kanununun başlığında yaptığı tadili, maksadı daha iyi ifade ettiği kanaatiyle aynen kabul etmiştir.

Bütçe encümeninin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Maadin nizamnamesi ile bu kanunun hükümlerine giren muhtelif madenleri tadat eden ikinci maddenin müzakeresi esnasında mütehassıslar tarafından verilen izahattan, çimentoğun tabiiatta saf olarak hemen hiç bulunmadığı anlaşıldığından, iltihasa mahal vermemek ve çimento imalinde kullanılan maddelerin, başka maksatlarla kullanıldığı takdirde, umumî ahkâma tabi olmalarını temin etmek maksadıyla, Bütçe encümeninin metnindeki, (çimento) kelimesi kaldırılarak, yerine «çimento imalinde kullanılan başka maddeler (bu maddeler çimento imalinde kullanılmak şartıyla)» şeklinde değiştirilmiştir.

Yine aynı maddenin ikinci fıkrasındaki (İktisat vekâletinin teklifi üzerine) ibaresi, mevzu bahis mesele, hususi idarelerle İktisat vekâleti arasında çıkacak ihtilâfların halli olduğuna gö-

re, teklifin yalnız bir vekâlete hasredilmemesi maksadıyla, çıkarılmıştır.

Keşitölenen bir madenin ihale olunabilmesi için, mevcut olması icabeden şartları ihtiva eden üçüncü maddenin B bendindeki (askerlik bakımından mahzur olmadığı) ibaresi, bu halde Maadin nizamnamesinin 10 ncu maddesinde esasen temin edilmiş olduğundan, kaldırılarak, yerine, (memleketin yüksek menfaatleri bakımından mahzur olmadığı) ibaresi konmuştur.

Aynı maddenin ikinci fıkrası, memleketin yüksek menfaatleri, madeni, bulana değil bir başkasına ihaleyi icabettirdiği hali karşılamak ve bulanın hakkını daha ziyade temin etmek maksadıyla «İcra Vekilleri Heyeti, iktisadi ve malî şartları veya millî servetin korunması icaplarını gözönünde tutarak yukarıki şartların tahakkuk etmiş bulunması halinde dahi madeni, bulana ihale etmeyip Devlet sermayesiyle müteşekkil bir müesseseye veya böyle bir müessesenin iştirakiyle kurulmuş bir şirkete ihale edilebilir» şeklinde değiştirilmiştir.

Bu fıkranın tadiliyle, Hükûmete, keşfedilmiş bir madeni, bulan yerine, icabında, Devletin maden işletme işlerinde ihtisas sahibi olan Etibanka, veya icabında, o madeni doğrudan doğruya kullanacak olan başka Devlet teşekkülüne tevdi etmek imkânı verilmiştir.

Bir madenin bulana değil bir başkasına ihalesi halinde, bulan kimseye verilecek tazminatın bahseden dördüncü maddenin, B fıkrasındaki yüzdeler, Hükûmet teklifinde yalnız âzami ile tahdit edilmiş idi. Encümenimiz, maden keşfedene daha haklı ve teşvik edici bir mükâfat temin etmek gayesiyle, bunu hem âzami hem de asgari hadlerle tâyin etmeyi muvafık görmüş, ve âzamiyi % 2, asgariyi de % 0,5 olarak tesbit etmiştir.

Aynı maddenin birinci fıkrasında mevzu bahis olan tazminat, hem A hem de B bentlerine şâmil olduğunu halde, fıkranın son kısmının başındaki (bu) kelimesi, tazminatın yalnız B bendine münhasır olduğu zehabını verdiği için, böyle bir iltibasa mahal vermemek maksadıyla (b) kelimesi kaldırılmıştır.

Gayrimalûm bir madeni ilk defa bularak haber veren ve haber verdiği madenin işletmeğe salih olduğu anlaşılan kimsenin Devlet hizmetinde dahi olsa bir mükâfata lâyık olması, encümenimizce muvafık görülerek, aynı maddenin üçün-

cü fıkrasına (Devlet hizmetinde bulunsa dahi) cümlesi ilâve edilmiştir.

Beşinci madde, madenlerin birleştirilmesi hükmünü ihtiva etmekte, ve fertlere evvelâ kendi ihtiyaçları ile birleşme imkânı vermekte ve buna imkân olmadığı takdirde mecburi birleşmeyi temin etmektedir. Jeolojik bünyesi itibariyle bir kül iken, taharri ve imtiyaz sisteminin icapları dolayısıyla, muhtelif parçalara ayrılmış olan madenlerin, gerek iktisaden ve gerekse memleketin yüksek menfaatleri icabı olarak bir elden idaresi bazan zaruri olacağı aşikârdır. Bunu temin maksadıyla, Hükûmete salâhiyet verirken, o vakte kadar masraf ihtiyar ederek bir işletme vücade getirmiş olan fertlerin de menfaatlerini mümkün olduğu kadar himaye maksadıyla, bir elden işletme işinin evvelâ bu fertlerin toplanarak kendilerinin temin etmeleri, ve ancak muayyen bir müddet geçtiği halde bunu yapmadıkları veya yapamadıkları anlaşılınca Hükûmetin müdahale ederek bu işletmeyi bir Devlet müessesesine tevdi etmesi prensibi, encümenimizce uygun görülmüştür. Bu takdirde alâkahların haklarının ahkâmı umumiyeye göre temin edilmesi tabii olduğundan bu hususta ayrıca hüküm koymağa lüzum görülmemiştir.

Bu suretle kendilerine, birleşerek memleket menfaatleriyle kendi menfaatlerini telif imkânı verildiği halde, fertlerin birleşmemesi üzerine Devletin müdahalesi mecburiyeti hâsıl olduğundan, istimval mevzu bahis olmayacağı ve Parti programı esaslarına aykırı bir vaziyet hâdis olmayacağı mütalâasını encümenimiz kabul etmiştir. Bu esasa uyarak encümenimiz maddenin ikinci fıkrasını tadil etmiştir.

Devletçe malûm ve mukayyet olan mekşuf metruk madenlerin tercihan Etibanka, ve maden sularının vilâyet, belediye ve köylere verileceğinden bahseden Bütçe encümeninin altıncı maddesi aynen kabul olunmuştur.

Madenlerin mesul müdürlerinden bahseden Bütçe encümeninin 7 nci maddesi de aynen kabul olunmuştur.

Bir madenin işlenmesi için lüzumlu olan bina ve arazinin istimlakinden bahseden Bütçe encümeninin 8 nci maddesinde mevzu bahis olan istimlaklerde tatbik edilecek usulün belediye istimlak kanunu olduğunu tasrihte encümenimiz fayda mülâhaza etmiştir.

Dokuzuncu madde, Devletin hissedar olduğu

bazı zayıf gelirli, ve Devlet işletmesine mevzu olacak madenlerdeki Devlet hisselerinin hususi şahıslara devrine mütealliktir.

Buralarda, Devlet hem imtiyaz sahibi hem de murakıp mevkiindedir. Diğer taraftan, hissedarlar da tamamıyla kendilerine ait olmıyan bu madenlere sermaye koymak istemediklerinden, işletme çok zayıf kalmaktadır. Bu hale bir nihayet vermek maksadiyle devredilen Devlet hisselerine mukabil, nispi resmin % 50 si nisbetinde bir menfaat temin edilmektedir.

Madenlerde vukua gelen kazalardan bâhis olan 10 ncu madde, eski Maadin nizamnamesinin 78 nci maddesinin kaldırılması üzerine hâsıl olan bir boşluğu doldurmak maksadiyle tedvin edilmiştir. Mecliste müzakere edilmekte olup, pek yakında kanunlaşacak olan işçi sigortası kanunu lâyihası bütün işçilerin, ve bunlar meyvanında maden işçilerinin de kaza vukuunda haklarını şümulü olarak temin edecektir. Bu madde, o vakte kadar geçecek zaman zarfında vukuu muhtemel kazaların neticelerini karşılayacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasına, (talep vukuunda) ibaresi ilâve edilerek kazaya uğrayanların mirasçıları tarafından vakı olacak talep üzerine, İktisat vekâletinin dâva ikame vazıesi tanzih edilmiştir.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasına, kaza vukanunda adli makamların takdir salahiyetini tandit etmemek, ve aynı zamanda, kaza anında alınması lüzumlu acil tenni tedbirleri almalarına imkân verecek surette, iş başındaki mühendisleri, kusurları tebeyyün edinceye kadar serbest bırakmak gayesiyle bir fıkra ilâve edilmiştir.

İmtiyaza mevzu teşkil edecek kemiyet ve keyfiyette bulunmadığı anlaşılan madenlere işletme ruhsatnamesi verilmesi imkânını temin eden Bütçe encümeninin 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İşletme ruhsatnamesine tabi olan madenlere bu ruhsatnamelerin verilmesi şeklini izah ve linyit ve maden sularının tercihan vilâyet, belediye ve köylere verileceğinden bahseden 12 nci maddeye, ruhsatname verilecek sahalarmın, ruhsatnameyi alacak âmmе hükmi şahıslarının faaliyet sahalariyle alâkalı bir surette tahdidini; ve maden bir köy hududu içinde ise, bu köye sâfi hasıllattan bir hisse ayrılmasını te-

min maksadiyle, bir üçüncü fıkra ilâve edilmiştir.

Yine aynı maddeye, vilâyet, belediye ve köylerin işletecekleri linyit madenlerinin harita ve plânlarını tanzim etmek suretiyle, işletmeyi kolaylaştırmak üzere, İktisat vekâletince, mevcut vesaitе göre fenni yardımlar yapılmasını temin maksadiyle de, bir dördüncü fıkra ilâve edilmiştir.

Her işletme ruhsatnamesinin mevzuunu ancak bir cins maden teşkil edeceğinden, ve bunun istisnalarından bahseden Bütçe encümeninin 13 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

İşletme ruhsatnamelerinin âzami müddetini 10, asgari müddetini de beş sene olarak tâyin eden Bütçe encümeninin 14 ncu maddesi de aynen kabul edilmiştir.

İşletme şartlarının yerine getirilmesine karşılık olmak üzere ruhsatname sahiplerinden teminat alınacağından bahseden 15 nci maddeye, vilâyet, belediye ve köy hükmi şahıslarından teminat alınmamasını temin gayesiyle (vilâyet, belediye ve köylerden teminat istenmez) fıkrası ilâve edilmiştir.

İşletme ruhsatnamelerinden alınacak harcı tâyin eden Bütçe encümeninin 16 nci maddesi aynen kabul olunmuştur.

Ruhsatname harçlarının bir ay zarfında ademi tediyesi, veya ruhsatnamenin alınması muamelesinin altı ay zarfında ademi intacı halinde, müracaatın hükümsüz kalacağından bahseden Bütçe encümeninin 17 nci maddesi aynen kabul olunmuştur.

İşletme ruhsatnamesine tabi madenlerin başkasına kiraya verilemeyeceği, ve ruhsatnamelerin, İktisat vekâletinin muvafakatiyle başkasına devri caiz olduğunu mevzu bahis eden Bütçe encümeninin 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İşletme ruhsatnamesiyle istihsal edilen maden cevherlerinden alınacak nispi resmi mevzu bahis eden, 19 ncu maddedeki % 1 ilâ 5 nisbeti, kanunun harç ve masraf hususunda gözettiği ucuzluk gayesine intibak etmek üzere, seyyanen % 1 olarak tesbit edilmiştir.

Şartname hükümlerine riayetsizlik ve vâkı olacak tebliğе rağmen riayetsizliğe devam halinde işletme ruhsatnamesinin iptal, ve teminatın irat kaydolunacağından bahseden 20 nci maddedeki bir ay mühleti, içinde bulunduğumuz şart-

lar için çok kısa bulan encümenimiz üç aya çıkartmıştır.

21 nci madde, ruhsatname sahiplerinin, maddeleri fennî ve sıhhi şartlara uygun olarak işletmek mecburiyetinde olmalarına; ve teftiş neticesinde bu mecburiyete riayet etmedikleri görülmesi ve kendilerine ihtar edilmesine rağmen, muayyen bir mühletin inkizasından sonra bu şartları düzeltmiyen kimselerin, ruhsatnamelerinin iptal ve teminatın irat kaydolunacağını bahis mevzuu etmektedir.

Bu suretle yapılan ihtardan sonra verilen bir ay mühleti encümenimiz, içinde bulunduğumuz fevkalâde hallerin, eksiklerin ikmalini zorlaştırması dolayısıyla, çok az bularak, üç aya çıkarmayı muvafık bulmuştur.

22 nci madde işletmelerin her sene vermeğe mecbur oldukları fennî rapordan bahseder. Maden sahibinin bu raporların gönderilmesinde, yapılan tebliğlere rağmen, temerrüt etmesi hâlinde, İktisat vekâletine, ruhsatnamenin iptal, ve teminatın irat kaydi hususunda verilen salâhiyeti, hâdiseye göre kullanılmasını temin maksa-

diyle, bu maddenin son kelimesi olan « irat kaydolunur » ibaresi « kaydolunabilir » şekline getirilmiştir.

Bütçe encümenininin 23, 24, 25, 26 ve 27 nci maddeleri aynen kabul olunmuştur.

Yukarıda arzedilen tadilâtla lâyiha havalesi veçhile Heyeti Umumiyece müstacelen müzakere olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İktisat En. Reisi	Bu M. M.	Kâtip
Giresun	Bilecik	Bilecik
<i>İ. Sabuncu</i>	<i>K. Gülek</i>	<i>K. Gülek</i>
Afyon K.	Afyon K.	Ankara
<i>Berç Türker</i>	<i>H. Erkan</i>	<i>M. Eriş</i>
Denizli	Diyarbakır	Erzincan
<i>Tahir Berkay</i>	<i>V. N. Sünkitay</i>	<i>S. Başotaç</i>
Eskişehir	Gaziantep	İçel
<i>Emin Sazak</i>	<i>Nuri Pazarbaşı</i>	<i>Dr. M. Berker</i>
İzmir	İstanbul	Kastamonu
<i>Benal Arıman</i>	<i>A. H. Denizmen</i>	<i>M. Celâl Bayar</i>
Zonkuldak		
<i>H. Karabacak</i>		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Maadin nizamnamesinin bazı maddelerinin değiştirilmesine ve işbu nizamnameye bazı maddeler eklenmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Maadin nizamnamesinin birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Arzın sathında ve derinliklerinde bulunan madenlerin taharri ve imali maadin nizamnamesile bu kanun hükümlerine ve taşların imali taş ocakları nizamnamesine tâbidir.

MADDE 2 — Maadin nizamnamesinin ikinci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir :

Mağnezit, amyant, çimento imaline yarayan maddeler, petrol istihsaline elverişli olmayan asfalt yatakları, şimdiye kadar maadini sathiyeden sayılan madenler ve on sene müddetle istifade edilmemiş olan cüruf ve bakiye yığınları aslı madenlerden sayılır ve bu kanun hükümlerine tâbi tutulur.

Taş ocakları nizamnamesine tâbi maddeler vilâyet hususî idarelerine terkedilmiştir. Bir madenin maadin veya taş ocakları nizamnamesine tâbi olması hususunda hâsıl olabilecek ihtilâflar İktisad vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince hallolunur.

ADLIYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Madenlerin işletilmesi ve birleştirilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Maadini asliye ve sathiyenin taharri ve imali maadin nizamnamesile bu kanun hükümlerine, taşların imali taş ocakları nizamnamesine tabidir.

MADDE 2 — Tabii teşekkül neticesinde gerek yer yüzünde ve gerek yer altında bulunan altın, gümüş, platin, cıva, kurşun, demir, bakır, kalay, çinko, bizmut, kobalt, nikel, krom, arsenik, manganez, antimuan, aleminyum ve bunlara benzer madenî maddelerle kehribar, kükürt, şap, grafit ve her türlü maden kömürü, zift, neft, asfalt, petrol ve petrole benzer diğer madenî maddeler, petrol istihsaline elverişli olmayan asfalt yatakları, her nevi kıymetli taşlar, zımpara, lületaş, içinde borasitli maddeler bulunan muhtelif cisimler, kaya tuzu, tabii tuzlu ve bakiyrlı sular, sıcak ve soğuk maden suları, manyezit, amyant, çimento ve çimento imalinde kullanılan maddeler, kibritiyeti hadit imalinde kullanılan piritli topraklar, madenli ve kumlu ve alüminli topraklar, turp, on sene müddetle istifade edilmemiş olan bakiye yığınları ve cüruf maadin nizamnamesile bu kanun hükümlerine tabidir.

Taş ocakları nizamnamesi Vilâyet Hususî İdareleri tarafından tatbik olunur.

Kanunda yazılı olmayan maddelerden herhangi birinin maden veya taş zümresinden hangisine dahil olduğu hususunda meydana gelecek ihtilâflar, İktisad vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti tarafından hallolunur.

MALİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Madenlerin işletme ve birleştirilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Aslı ve sathî madenlerin taharri ve imali Maadin nizamnamesile bu kanun hükümlerine, taşların imali Taşocakları nizamnamesine tâbidir.

MADDE 2 — Adliye encümeninin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Madenlerin işletilmesi ve birleştirilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Asli ve sathî madenlerin aranma ve işletilmesi Maadin nizamnamesiyle bu kanun hükümlerine ve Taşocaklarının işletilmesi Taşocakları nizamnamesine tabidir.

MADDE 2. — Tabii teşekkül neticesinde gerek yer yüzünde ve gerek yer altında bulunan altın, gümüş, plâtin, civa, kurşun, demir bakır, kalay, çinko, bizmut, kobalt, nikel, krom, arsenik, manganez, antimuan, alüminyum ve bunlara benzer madeni maddelerle kehribar, kükürt, şap, grafit ve her türlü maden kömürü, zift, petrol, asfalt, petrol ve petrole benzer diğer madeni maddeler, petrol istihsaline elverişli olmayan asfalt yatakları, her nevi kıymetli taşlar, zımpara, lüle-taşı, içinde borasitli maddeler bulunan muhtelif cisimler, kanya tuzu, tabii tuzlu ve bakırlı sular, sıcak ve soğuk maden suları, manyezit, amyant, çimento ve çimento imalinde kullanılan maddeler, kibritiyeti hadit imalinde kullanılan piritli topraklar, madenli ve kumlu ve alüminli topraklar, turp, on sene müddetle istifade edilmemiş olan bakiye yığınları ve curuf Maadin nizamnamesiyle bu kanun hükümlerine tabidir.

Taşocakları nizamnamesine tabi maddeler vilâyet hususi idarelerine terkedilmiştir. Bir maddenin Maadin veya Taşocakları nizamnamesine tabi olması hususunda çıkabilecek ihtilâflar İktisat vekâletinin tek-

İKTİSAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Madenlerin işletilmesi ve birleştirilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Bütçe encümeninin 1 nci maddesi aynen.

MADDE 2. — Tabii teşekkül neticesinde gerek yer yüzünde ve gerek yeraltında bulunan altın, gümüş, plâtin, civa, kurşun, demir, bakır, kalay, çinko, bizmut, kobalt, nikel, krom, arsenik, manganez, antimoan, alüminyum ve bunlara benzer madeni maddelerle kehribar, kükürt, şap, grafit ve her türlü maden kömürü zift, petrol, asfalt, petrol ve petrole benzer diğer madeni maddeler, petrol istihsaline elverişli olmayan asfalt yatakları, her nevi kıymetli taşlar, zımpara, lüle-taşı, içinde borasitli maddeler bulunan muhtelif cisimler, kavatuzu, tabii tuzlu ve bakırlı sular, sıcak ve soğuk maden suları, manyezit, amyant, çimento imalinde kullanılan başlıca maddeler (bu maddeler çimento imalinde kullanılmak şartıyla) kibritiyeti hadit imalinde kullanılan piritli topraklar, madenli ve kumlu ve alüminli topraklar, turp, on sene müddetle istifade edilmemiş olan bakiye yığınları ve curuf Maadin nizamnamesiyle bu kanun hükümlerine tabidir.

Taşocakları nizamnamesine tabi maddeler vilâyet hususi idarelerine terkedilmiştir. Bir maddenin Maadin veya Taşocakları nizamnamesine tabi olması hususunda çıkabilecek ih-

Mu.

Ad. E.

MADDE 3 — Maadin nizamnamesinin 31 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Keşfolunan bir madenin ihale edilmesi için :

a - Kemiyet ve keyfiyetine ve tâbi bulunduğu iktisadî ve fennî şartlara nazaran imtiyaz mevzuu teşkil edecek surette imali kabil olduğu,

b - İşletilmesinde askerlik bakımından mahzur olmadığı,

c - İşlemesinin civarındaki madenlere ağır bir zarar vermeyeceği tesbit edilmek lâzımdır.

Hükümet iktisadî ve malî şartları veya millî servetin korunması icaplarını nazara alarak yukarıki şartların tahakkuk etmiş bulunması halinde dahi madeni mucidine ihale etmeyip ehlolan bir başkasına ihale edebilir.

Bu takdirde mucide 32 nci madde mucibince mucidlik hakkına mukabil tazminat verilir.

MADDE 4 — Maadin nizamnamesinin 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Başkasına ihale edilen maden için mucidine verilecek tazminat şunlardan ibarettir :

a - Taharrî devresindeki masraflardan cevher satışı ile karşılanmayan kısım :

b - Nisbi resme esas teşkil eden kıymetin azamî yüzde biri nisbetinde İktisad vekâletince takdir edilen aidat :

(a) Bendinde gösterilen masraflar imtiyaz sahibi tarafından imtiyaz mukavele ve şartnamesinin imzasından itibaren en geç 3 ay içinde

MADDE 3 — Keşfolunan bir madenin ihale edilmesi için :

a — Kemiyet ve keyfiyetine ve tâbi bulunduğu İktisadî ve fennî şartlara nazaran imtiyaz mevzuu teşkil edecek surette imali kabil olduğu,

b — İşletilmesinde askerlik bakımından mahzur olmadığı,

c — İşletilmesinin civarındaki madenlere ağır bir zarar vermeyeceği tesbit edilmek lâzımdır

Bu maddeye göre işletilecek madenlerin ihalesi İcra Vekileri Heyeti kararına bağlıdır.

İcra Vekilleri Heyeti iktisadî ve malî şartları veya millî servetin korunması icaplarını nazara alarak yukarıki şartların tahakkuk etmiş bulunması halinde dahi madeni mucidine ihale etmeyip daha iyi işletebilecek bir başkasına ihale edebilir.

Bu takdirde mucide bu kanunun 4 ncü maddesi hükmüne göre mucitlik hakkına mukabil tazminat verilir.

MADDE 4 — Başkasına ihale edilen maden için mucidine verilecek tazminat şunlardan ibarettir :

a — Taharrî devresindeki masraflardan cevher satışı ile karşılanmayan kısım :

b — Nisbi resme esas teşkil eden kıymetin azamî yüzde biri nisbetinde İktisat vekâletince takdir edilen aidat :

(a) bendinde gösterilen masraflar imtiyaz sahibi tarafından imtiyaz mukavele ve şartnamesinin imzasından itibaren en geç üç ay içinde ödenir.

Mal. E.

MADDE 3 — Keşfolunan bir madenin ihale edilmesi için:

A) Kemiyet ve keyfiyetine ve tâbi bulunduğu iktisadî ve fennî şartlara nazaran imtiyaz mevzuu teşkil edecek surette imali kabil olduğu,

B) İşletilmesinde askerlik bakımından mahzur olmadığı,

C) İşletilmesinin civarındaki madenlere ağır bir zarar vermeyeceği tesbit edilmek lâzımdır.

Bu maddeye göre işletilecek madenlerin ihalesi İcra Vekilleri Heyeti kararına bağlıdır.

İcra Vekilleri Heyeti iktisadî ve malî şartları veya millî servetin korunması icaplarını nazara alarak yukarıki şartların tahakkuk etmiş bulunması halinde dahi madeni mucidine (madeni bulana) ihale etmeyip daha iyi işletebilecek bir başkasına ihale edebilir.

Bu takdirde mucide (madeni bulana) bu kanunun 4 ncü maddesi hükmüne göre mucitlik hakkına mukabil tazminat verilir.

MADDE 4 — Başkasına ihale edilen maden için mucidine (madeni bulana) verilecek tazminat şunlardan ibarettir:

A) taharrî devresindeki masraflardan cevher satışı ile karşılanmayan kısım :

B) Nisbî resme esas teşkil eden kıymetin azamî yüzde biri nisbetindeki İktisat vekâletince takdir edilen aidat :

A bendinde gösterilen mas-

Bü. E.

lifi üzerinde İcra Vekilleri Heyetince hallolunur.

MADDE 3. — Keşfolunan bir madenin ihale edilmesi için:

a) Kemiyet ve keyfiyetine ve tabi bulunduğu iktisadi ve fennî şartlara nazaran imtiyaz mevzuu teşkil edecek surette işletilmesi kabil olduğu;

b) İşletilmesinde askerlik bakımından mahzur olmadığı;

c) İşletilmesinin civarındaki madenlere ağır bir zarar vermeyeceği tesbit edilmek lâzımdır.

Bu maddeye göre işletilecek madenlerin ihalesi İcra Vekilleri Heyeti kararına bağlıdır.

İcra Vekilleri Heyeti iktisadî ve malî şartları veya millî servetin korunması icaplarını nazara alarak yukarıki şartların tahakkuk etmiş bulunması halinde dahi madeni, madeni bulana ihale etmeyip daha iyi işletebilecek bir başkasına ihale edebilir.

Bu takdirde madeni bulana bu kanunun dördüncü maddesi hükmüne göre madeni bulma hakkına mukabil tazminat verilir.

MADDE 4. — Başkasına ihale edilen maden için madeni bulana verilecek tazminat şunlardan ibarettir:

a) Arama devresindeki masraflardan cevher satışı ile karşılanmayan kısım;

b) Nisbî resme esas teşkil eden kıymetin âzami % 1 i nisbetinde İktisat vekâletince takdir edilen aidat;

(a) Bendinde gösterilen mas-

İk. E.

tilâflar İcra Vekilleri Heyetince hallolunur.

MADDE 3. — Keşfolunan bir madenin ihale edilmesi için:

a) Kemiyet ve keyfiyetine tabi bulunduğu iktisadi ve fennî şartlara nazaran imtiyaz mevzuu teşkil edecek surette işletilmesi kabil olduğu;

b) Memleketin yüksek menfaatleri bakımından mahzur olmadığı;

c) İşletilmesinin civarındaki madenlere ağır bir zarar vermeyeceği tesbit edilmek lâzımdır.

Bu maddeye göre işletilecek madenlerin ihalesi İcra Vekilleri Heyeti kararına bağlıdır.

İcra Vekilleri Heyeti iktisadi ve malî şartları veya millî servetin korunması icaplarını gözönünde tutarak yukarıki şartların tahakkuk etmiş bulunması halinde dahi madeni, bulana ihale etmeyip Devlet sermayesiyle müteşekkil bir müesseseye veya böyle bir müessesenin iştirakiyle kurulmuş bir şirkete ihale edebilir.

Bu takdirde madeni bulana bu kanunun 4 ncü maddesi hükmüne göre madeni bulma hakkına mukabil tazminat verilir.

MADDE 4. — Başkasına ihale edilen maden için madeni bulana verilecek tazminat şunlardan ibarettir :

a) Arama devresindeki masraflardan cevher satışı ile karşılanmayan kısım;

b) Nisbî resme esas teşkil eden kıymetin (% 1/2 - 2) nisbetinde İktisat vekâletince takdir edilen aidat;

(a) bendinde gösterilen mas-

Hü.

ödenir.

(b) Bendinde gösterilen aidat her ay içindeki imrarata göre ay sonlarında tediye olunur.

Bu tazminatın mikdarına dair ihtilâflar İktisat vekâletince hallolunur. Vekâlet kararına karşı yapılan müracaatlar imtiyaz muamelelerinin intacını tehir edemez.

Tarafların rızası ile bu aidatın, defaten verilecek bir meblâğ mukabilinde ve yahud diğer bir mukavele ile, tasfiyesi caizdir.

İmtiyaz sahibi tarafından tanzim ve İktisad vekâletince tasdik edilen imalât programına mucid itiraz edemez.

Ad. E.

(b) bendinde gösterilen aidat her ay içindeki imrarata göre ay sonlarında tediye olunur.

Bu tazminatın mikdarına dair ihtilâflar İktisat vekâletince hallolunur. Vekâlet kararına karşı yapılan müracaatlar imtiyaz muamelelerinin intacını tehir edemez.

Tarafların rızası ile bu aidatın defaten verilecek bir meblâğ mukabilinde ve yahut diğer bir mukavele ile, tasfiyesi caizdir.

İmtiyaz sahibi tarafından tanzim ve İktisad Vekâletince tasdik edilen imalât programına mucid itiraz edemez.

MADDE 5 — Maadin nizamnamesinin 41 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Maden imtiyaz sahipleri Hükûmetin müsaadesi olmadıkça imaline mezun oldukları madenleri birbirile veya başka imtiyaz sahiplerinin madenleriyle birleştiremezler; aksi takdirde birleştirilen madenlerin imtiyazları feshedilir. Yeraltı servetlerinin himayesini ve rasyonel bir

MADDE 5 — Maden imtiyaz sahipleri Hükûmetin müsaadesi olmadıkça imaline mezun oldukları madenleri birbirile veya başka imtiyaz sahiplerinin madenleriyle birleştiremezler; aksi takdirde birleştirilen madenlerin imtiyazları feshedilir. Yeraltı servetlerinin himayesini ve rasyonel bir surette işletilmesini temin için imtiyazları muhtelif şahıslara verilmiş ol-

Mal. E.

raflar imtiyaz sahibi tarafından imtiyaz mukavele ve şartnamesinin imzasından itibaren en geç üç ay içinde ödenir .

B bendinde gösterilen aidat her ay içinde imrarata göre ay sonlarında tediye olunur.

Bu tazminatın miktarına dair ihtilâflar İktisat vekâletince hallolunur. Vekâlet kararına karşı yapılan müracaatlar imtiyaz muamelelerinin intacını tehir edemez.

Tarafların rızasıyla bu aidatın defaten verilecek bir meblâğ mukabilinde veyahut diğer bir mukavele ile, tasfiyesi caizdir. İmtiyaz sahibi tarafından tanzim ve İktisat vekâletince tasdik edilen imalât programına mucit (Madeni bulan) itiraz edemez.

MADDE 5 — Adliye encümeninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bü. E.

raflar imtiyaz sahibi tarafından imtiyaz mukavele ve şartnamesinin imzasından itibaren en geç üç ay içinde ödenir.

(b) bendinde gösterilen aidat her ay içinde imrarata göre ay sonlarında tediye olunur.

Bu tazminatın miktarına dair ihtilâflar İktisat vekâletince hallolunur. Vekâlet kararına karşı yapılan itirazlar imtiyaz muamelesinin neticelenmesini tehir edemez.

Tarafların rızasıyla bu aidatın defaten verilecek bir meblâğ mukabilinde veyahut diğer bir mukavele ile tasfiyesi caizdir. İmtiyaz sahibi tarafından tanzim ve İktisat vekâletince tasdik edilen işletme programına madeni bulan itiraz edemez.

Devletçe bilinmeyen ve kayıtlı olmayan bir maden, taharri ruhsatnamesi alınmaksızın, salâhiyetli makamlara haber verilir ve tetkik neticesinde bu madenin bir imtiyaz mevzuu teşkil edebileceği anlaşılırsa, haber verene İktisat vekâletinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyetinin kararıyla bir ikramiye verilebilir.

İhbarın ne suretle ve hangi makamlara yapılacağı ve ikramiyenin miktar ve tediye şekli esasları İcra Vekilleri Heyetince tesbit olunur.

MADDE 5. — Maden imtiyaz sahipleri Hükümetin müsaadesi olmadıkça imaline mezun oldukları madenleri birbiriyle veya başka imtiyaz sahiplerinin madenleriyle birleştiremezler; aksi takdirde birleştirilen madenlerin imtiyazları fes-

İk. E.

raflar imtiyaz sahibi tarafından imtiyaz mukavele ve şartnamesinin imzasından itibaren en geç üç ay içinde;

(b) bendinde gösterilen aidat her ay içinde imrarata göre ay sonlarında tediye olunur.

Tazminatın miktarına dair ihtilâflar İktisat vekâletince hallolunur. Vekâlet kararına karşı yapılan itirazlar imtiyaz muamelesinin neticelenmesini tehir edemez.

Tarafların rızasıyla bu aidatın defaten verilecek bir meblâğ mukabilinde veyahut diğer bir mukavele ile tasfiyesi caizdir. İmtiyaz sahibi tarafından tanzim ve İktisat vekâletince tasdik edilen işletme programına madeni bulan itiraz edemez.

Devletçe bilinmeyen ve kayıtlı olmayan bir maden, taharri ruhsatnamesi alınmaksızın, salâhiyetli makamlara haber verilir ve tetkik neticesinde bu madenin bir imtiyaz mevzuu teşkil edebileceği anlaşılırsa, haber verene Devlet hizmetinde bulunsa dahi İktisat vekâletinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyetinin kararıyla bir ikramiye verilebilir.

İhbarın ne suretle ve hangi makamlara yapılacağı ve ikramiyenin miktar ve tediye şekli esasları İcra Vekilleri Heyetince tesbit olunur

MADDE 5. — Maden imtiyaz sahipleri Hükümetin müsaadesi olmadıkça imaline mezun oldukları madenleri birbiriyle veya başka imtiyaz sahiplerinin madenleriyle birleştiremezler; aksi takdirde birleştirilen madenlerin imtiyaz-

Hü.

surette işletilmesini temin için imtiyazları muhtelif şahıslara verilmiş olsa dahi aynı cinsten madenleri birleştirmeye İcra Vekilleri Heyeti karar verebilir. Alâkahlar birleştirmek hususunda uyuşamazlarsa İcra Vekilleri Heyeti bunun şekil ve şartlarını katî surette tayin ve ihtilâfı halleder.

Hükûmetçe tayin edilen birleşme şartlarından doğacak ihtilâflar birleştirme kararının tatbikini tehir edemez.

Birleştirme kararı madenlerin bir Devlet müessesesi elinde toplanmasını tazammun ederse imtiyaz sahiplerine imtiyaz haklarına mukabil verilecek tazminat hususunda (a) fıkrası müstesna olmak üzere 32 nci madde hükümleri tatbik olunur ve vücuda getirdikleri tesisat için de, bu tesisatın o zamanki vaziyetine göre normal amortismanları tenzil edilmek suretile İktisad vekâletince takdir edilecek bedelleri peşin olarak tediye olunur. Tesisat bedellerinin miktarı hakkında vukubulacak ihtilâflar birleştirme kararının tatbikini tehir edemez.

MADDE 6 — Maadin nizamnamesinin maddel 45 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Devletçe malûm ve mukayyed olan mekşuf ve metruk madenler 2805 numaralı kanun mucibince tercihan Eti Banka yahud Hükûmetin tesbit edeceği şekil ve şartlar ile ehlovan diğer hâkikî veya hükmi şahıslara ihale olunur.

Sihhî maksadlar ile işletilmek şartile sıcak ve soğuk maden suları yukarıdaki fıkra hükmü dairesinde vilâyet, belediye ve köy hükmi şahıslarına tercihan ihale olunabilir.

MADDE 7 — Maadin nizamnamesinin 61 nci maddesinin «h» bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

İmtiyaz sahipleri ile Ereğli kömür havzası imal ruhsat tezkeresi sahipleri madenin teslimi tarihinden itibaren 3 ay içinde bir mesul müdür tayin ile bunun, noterlikten musaddak, imzasını ve resmî ikametgâhını gösterir bir vesikayı

Ad. E.

sa dahi bir havza dahilindeki aynı cinsten madenleri birleştirmeye İcra Vekilleri Heyeti karar verebilir.

Bu suretle birleştirmenin şekil ve şartlarında alâkahlar uyuşamazlarsa bunları da İcra Vekilleri Heyeti tayin ve tesbit eder. İcra Vekilleri Heyeti tarafından tayin edilen şekil ve şartlardan doğacak ihtilâflar birleştirme kararının tatbikini tehir edemez.

Birleştirme kararı madenlerin bir Devlet müessesesi elinde toplanmasını tazammun ederse imtiyaz sahiplerine imtiyaz haklarına mukabil verilecek tazminat hususunda a bendi müstesna olmak üzere 4 ncü madde hükümleri tatbik olunur ve vücuda getirdikleri tesisat içinde bu tesisatın o zamanki vaziyetine göre normal amortismanları tenzil edilmek suretile İktisad Vekâletince takdir edilecek bedelleri peşin olarak tediye olunur. Tesisat bedellerinin miktarı hakkında vukubulacak ihtilâflar birleştirme kararının tatbikini tehir edemez.

MADDE 6 — Devletçe malûm ve mukayyed olan mekşuf veya metrûk madenler 2805 numaralı kanun mucibince tercihan Etibanka yahud Hükûmetin tesbit edeceği şekil ve şartlar ile ehlovan diğer hâkikî veya hükmi şahıslara ihale olunur.

Bunlardan sıcak ve soğuk maden suları sihhî maksatlarla işletilmek şartile vilâyet, belediye ve köy hükmi şahıslarına tercihan ihale olunabilir.

MADDE 7 — a) - Bir madenin münferiden veya müştereken imal ve idaresini deruhde eden işletme ruhsatnamesi veya imtiyaz sahipleri maden veya ocakların idaresine ait hususlar ile ittihaz olunacak resmî mukarreratın tebliğ ve kabulü için aralarında veya hariçten salâhiyettar bir mesul müdür tayin ile madenin veya ocakların bulunduğu mevki veya kaza veya vilâ-

Mal. E.

Bü. E.

İk. E.

hedilir. Yeraltı servetlerinin himayesini ve rasyonel bir surette işletilmesini temin için imtiyazları muhtelif şahıslara verilmiş olsa dahi bir havza dahilindeki aynı cinsten madenleri birleştirmeye İcra Vekilleri Heyeti karar verebilir.

Bu suretle birleştirmenin şekil ve şartlarında alâkalılar uyuşamazlarsa bunları da İcra Vekilleri Heyeti tâyin ve tesbit eder. İcra Vekilleri Heyeti tarafından tâyin edilen şekil ve şartlardan doğacak ihtilâflar birleştirme kararının tatbikını tehir edemez.

MADDE 6 — Adliye encümeninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Devletçe bilinen ve kayıtlı olan meksuf, metruk madenler 2805 numaralı kanun mucibince tercihan Etibanka yahut Hükümetin tesbit edeceği şekil ve şartlar ile ehil olan diğer hakikî veya hükmi şahıslara ihale olunur.

Bunlardan sıcak ve soğuk maden suları vilâyet, belediye ve köy hükmi şahıslarına tercihan ihale olunabilir.

MADDE 7 —

A) Bir madenin münferiden veya müştereken imal ve idaresini deruhde eden işletme ruhsatnamesi veya imtiyaz sahipleri maden veya ocakların idaresine ait hususlar ile ittihaz olunacak resmî mukarreratın

MADDE 7. —

a) Bir madenin münferiden veya müştereken işletme ve idaresini deruhde eden işletme ruhsatnamesi veya imtiyaz sahipleri maden veya ocakların idaresine ait hususlar ile ittihaz olunacak resmî mukarreratın

ları feshedilir. Yeraltı servetlerinin himayesini ve rasyonel surette işletilmesini temin için imtiyazları muhtelif şahıslara verilmiş olsa dahi bir havza dahilindeki aynı cinsten madenleri birleştirmeye İcra Vekilleri Heyeti karar verebilir.

Bu suretle birleştirilmesine karar verilen madenlerin imtiyaz sahiplerine bir sene müddetli bir tebliğ ile keyfiyet bildirilir. Bu müddet içinde imtiyaz sahipleri birleştirme işini temin eyledikleri takdirde, hiç bir resim ve harç almaksızın bu madenler tek imtiyaza bağlanır.

Verilen müddet içinde imtiyaz sahipleri birleştirme işini yapamadıkları takdirde, İcra Vekilleri Heyeti bu madenlerin imtiyazlarını bir Devlet müessesesine veya böyle bir müessesenin iştirak eylediği bir müesseseye devrine karar verebilir.

MADDE 6. — Bütçe encümeninin 6 ncı maddesi aynen.

MADDE 7. — Bütçe encümeninin 7 ncı maddesi aynen.

Hü.

İktisad vekâletine göndermeğe mecburdurlar. İnihilâl vukuunda da bu hüküm tatbik olunur. İşbu mecburiyetlere on beş gün mühletli yapılacak yazılı bir ihtara rağmen riayet edilmediği takdirde imtiyaz ve imal ruhsat tezkereleri fesih ve iptal olunur.

Ad. E.

yet dahilinde bir ikametgâh göstermeğe mecburdurlar.

b) - İkametgâh ve mesul müdür hisselerin ekseriyetini temsil edenler tarafından gösterilir.

c) - Mesul müdürün maden veya ocak namına yaptığı masrafların ve usulü müzaafa üzere tuttuğu hesapların ekalliyetçe kabul edilmesi mecburidir. Ekalliyet ancak madenin idari ve fennî muameleleri ile hesaplarını teferruatile ve fakat müdahalede bulunmaksızın teftiş ettirmek için masrafları kendilerine ait olmak üzere bir veya bir kaç murakip tayin edebilir.

d) - Mesul müdür tayini ve ikametgâh göstermek hususlarında hissedarlar ekseriyeti temin etmedikleri takdirde İktisat vekâleti hissedarların gösterdikleri ikametgâhlarla mesul müdürler arasından birini seçerek usulüne göre ilân eder.

Kanun hükümlerine göre işletme ruhsatnamesi veya imtiyaz sahiplerine yapılacak her türlü tebliğat mesul müdüre veya ikametgâhına Hukuk usulü muhakemeleri kanunu hükümleri dairesinde icra edilir. Bu suretle vuku bulan tebliğat işletme ruhsatnamesi veya imtiyaz sahiplerinin her birine ayrı ayrı yapılmış sayılır.

e) - İşletme ruhsatnamesi veya imtiyaz sahipleri madenin teslimi tarihinden itibaren üç ay içinde bir mesul müdür tayin ile bunun, noterden musaddak, imzasını ve ikametgâhını gösterir bir vesikayı İktisat vekâletine göndermeğe mecburdurlar.

İnhilâl vukuunda da bu hüküm tatbik olunur. İşbu mecburiyetlere on beş gün mühletli yapılacak yazılı bir ihtara rağmen riayet edilmediği takdirde imtiyaz veya işletme ruhsatnamesi fesih ve iptal olunur.

Mal. E.

tebliğ ve kabulü için aralarında veya hariçten salâhiyettar bir mesul müdür tayin ile madenin veya ocakların bulunduğu mevki veya kaza veya vilâyet dahilinde bir ikametgâh göstermeğe mecburdurlar.

B) İkametgâh ve mesul müdür hisselerin ekseriyetini temsil edenler tarafından gösterilir.

C) İşletme ruhsatnamesi veya imtiyaz sahipleri madenin teslimi tarihinden itibaren üç ay içinde bir mesul müdür tayin ile bunun, noterden musaddak, imzasını ve ikametgâhını gösterir bir vesikayı İktisat vekâletine göndermeğe mecburdurlar. İnhilâl vukuunda da bu hükmü tatbik olunur. İşbu mecburiyetlere on beş gün muhletli yapılacak yazılı bir ihtar rağmen riayet edilmediği takdirde imtiyaz veya işletme ruhsatnameleri fesih ve iptal olunur.

D) Mesul müdürün maden veya ocak namına yaptığı masrafların ve usulü muzaaf üzere tuttuğu hesapların akalliyetçe kabul edilmesi mecburidir. Akalliyet ancak madenin idarî ve fennî muameleleriyle hesaplarını teferruatile ve fakat müdahalede bulunmaksızın teftiş ettirmek için masrafları kendilerine ait olmak üzere bir veya bir kaç murakıp tayin edebilir.

E) Mesul müdür tayini ve ikametgâh göstermek hususlarında hissedarlar ekseriyeti temin etmedikleri takdirde İktisat vekâleti hissedarların gösterdikleri ikametgâhlarla mesul müdürler arasından birini seçerek usulüne göre ilân eder.

Kanun hükümlerine göre iş-

Bü. E.

tebliğ ve kabulü için aralarında veya hariçten salâhiyettar bir mesul müdür tayin ile madenin veya ocakların bulunduğu mevki veya kaza veya vilâyet dahilinde bir ikametgâh göstermeğe mecburdurlar.

b) İkametgâh ve mesul müdür, hisselerin ekseriyetini temsil edenler tarafından gösterilir.

c) İşletme ruhsatnamesi veya imtiyaz sahipleri, madenin teslimi tarihinden itibaren üç ay içinde bir mesul müdür tayin ile bunun, noterden tasdikli, imzasını ve ikametgâhını gösterir bir vesikayı İktisat vekâletine göndermeğe mecburdurlar. İnhilâl vukuunda da bu hüküm tatbik olunur. İşbu mecburiyetlere on beş gün muhletli yapılacak yazılı bir ihtar rağmen riayet edilmezse, ilk defasında elli liradan iki yüz elli liraya kadar hafif para cezası alınır. Tekerrürü halinde imtiyaz veya işletme ruhsatnameleri fesih ve iptal olunur.

d) Mesul müdürün maden veya ocak namına yaptığı masrafların ve muzaaf usulü üzere tuttuğu hesapların akalliyetçe kabul edilmesi mecburidir. Akalliyet ancak madenin idarî ve fennî muameleleriyle hesaplarını teferruatile ve fakat müdahalede bulunmaksızın teftiş ettirmek için masrafları kendilerine ait olmak üzere bir veya bir kaç murakıp tayin edebilir.

e) Mesul müdür tayini ve ikametgâh göstermek hususlarında hissedarlar ekseriyeti temin etmedikleri takdirde İktisat vekâleti, hissedarların gösterdikleri ikametgâhlarla mesul müdürler arasından birini

İk. E.

Hü.

Ac. E

MADDE 8 — Maadin nizamnamesinin 70 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Bir madenin işletilmesini temin için lüzumlu olduğu İktisat vekâletince tasdik edilen sahibli arazi ve binalar 3710 numaralı kanunun hükümleri dairesinde imtiyaz sahibi nam ve hesabına madenin bulunduğu vilâyet tarafından menfaati amme kararı almağa lüzum olmaksızın istimlâk olunur. Bu arazi millî araziden olduğu takdirde İktisat vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince meccanî olarak madene tahsis olunur.

MADDE 9 — İmtiyazlı veya imal ruhsat tezkereli madenlerin her hangi bir suretle Devlete intikal etmiş hisselerinin, Devlet iştiraki ile işletilmesinde menfaat mevcut olmadığı İktisat vekâletince tesbit edilirse bu hisseler diğer hissedarlara hiseleri ile mütenasiben devrolunur.

Buna mukabil, devredilen hisse nisbetindeki imrarattan alınacak nisbi resmin % 50 sini geçmemek üzere İktisat vekâleti tarafından tesbit edilecek bir meblâğ nisbi resim ile birlikte Hazineye ödenir.

MADDE 8 — Bir maddenin işletilmesini temin için lüzumlu olduğu İktisat vekâletince tasdik edilen sahipli arazi ve binalar 3710 numaralı kanunun hükümleri dairesinde imtiyaz sahibi nam ve hesabına menfaati amme kararı almağa lüzum olmaksızın madenin bulunduğu vilâyet tarafından istimlâk olunur. Bu arazi millî araziden olduğu takdirde İktisat vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince meccanî olarak madene tahsis olunur.

MADDE 9 — İmtiyazlı madenlerin her hangi bir suretle Devlete intikal etmiş hisselerinin, Devlet iştirakile işletilmesinde menfaat mevcut olmadığı İktisat vekâletince tesbit edilirse bu hisseler diğer hissedarlara, hisseleri ile, mütenasiben devrolunur.

Bu hisselerin devrine mukabil, devredilen hisse nisbetindeki imarattan alınacak nisbi resmin % 50 sini geçmemek üzere İktisat vekâleti tarafından tesbit edilecek bir meblâğ nisbi resim ile birlikte Hazineye ödenir.

Mal. E.

letme ruhsatnamesi veya imtiyaz sahiplerine yapılacak her türlü tebliğat mesul müdüre veya ikametgâhına Hukuk usulî muhakemeleri kanunu hükümleri dairesinde icra edilir. Bu suretle vuku bulan tebliğat işletme ruhsatnamesi veya imtiyaz sahiplerinin her birine ayrı ayrı yapılmış sayılır.

MADDE 8 — Bir madenin işletilmesini temin için lüzumlu olduğu İktisat vekâletince tasdik edilen sahipli arazi ve binalar 3710 numaralı kanunun hükümleri dairesinde imtiyaz sahibi nam ve hesabına amme menfaati kararı almağa lüzum olmaksızın madenin bulunduğu vilâyet tarafından istimlâk olunur. Bu arazi millî araziden olduğu takdirde İktisat vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince meccanî olarak madene tahsis olunur.

MADDE 9 — Adliye encümeninin 9 ncu maddesi aynen.

Bü. E.

seçerek usulüne göre ilân eder.

Kanun hükümlerine göre işletme ruhsatnamesi veya imtiyaz sahiplerine yapılacak her türlü tebliğat mesul müdüre veya ikametgâhına Hukuk usulî muhakemeleri kanunu hükümleri dairesinde icra edilir. Bu suretle vukubulan tebliğat işletme ruhsatnamesi veya imtiyaz sahiplerinin herbirine ayrı ayrı yapılmış sayılır.

MADDE 8. — Bir madenin işletilmesini temin için, lüzumlu olduğu İktisat vekâletince tasdik edilen sahipli arazi ve binalar, 3710 sayılı kanun hükümleri dairesinde, madenin bulunduğu vilâyet tarafından imtiyaz sahibi nam ve hesabına istimlâk olunur. Vekâletin tasdikı, amme menfaati kararı hükmündedir.

Bu arazi, millî araziden ise, İktisat vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince parasız olarak madene tahsis olunur.

MADDE 9. — İmtiyazlı madenlerin herhangi bir suretle Devlete intikal etmiş hisselerinin, Devlet iştirakiyle işletilmesinde menfaat mevcut olmadığı İktisat vekâletince tesbit edilirse bu hisseler diğer hissedarlara, hisseleriyle mütenasiben devrolunur.

Bu hisselerin devrine mukabil, devredilen hisse nisbetindeki imrarattan alınacak nispi resmin % 50 sini geçmemek üzere İktisat vekâleti tarafından tesbit edilecek bir meblâğ nispi resim ile birlikte Hazineye ödenir.

MADDE 8. — Bütçe encümeninin 8 nci maddesi aynen.

MADDE 9. — Bütçe encümeninin 9 ncu maddesi aynen.

Hü.

MADDE 10 — Madenlerde imalâtta dolayı vukua gelen kazalardan yaralananlara ve ölüm halinde bulunanların mirasçılara, kusur şartı aranılmaksızın tazminat verilir.

Tazminat miktarı iki tarafın intihab edeceği birer ve mahkemenin seçeceği bir kişiden mürekkep ehli vukufun vereceği raporda tayin olunur. Dava, işçi veya mirasçuları tarafından açılacağı gibi bunlar namına İktisad vekâleti tarafından da ikame olunabilir. Bu davalar mahkemelerce sair davalara tercihan süratle fasledilir.

Kazanın imtiyaz sahibinin veya işletmeyi idare edenlerin, alınması lâzım gelen tedbirleri ittihaz etmemelerinden ileri geldiği maadin nizamnamesinin 76 ncı maddesi mucibince icra edilen tahkikat ile sabit olduğu takdirde tazminattan başka imtiyaz sahibi beşyüz liradan beş bin liraya kadar para cezasına mahkûm edilir.

MADDE 11 — Kemiyyet ve keyfiyete ve tâbi bulunduğu iktisadî ve fennî şartlara nazaran imtiyaz mevzuu teşkil edecek surette imali kabil olmadığı maadin fen heyetinin mazbatasile tesbit edilen madenler, taharri ruhsatnamesinde gösterilen hudutları ve 1000 hektarı aşmamak üzere müteharriye doğrudan doğruya İktisad vekâletince işletme ruhsatnamesi verilir.

MADDE 12 — Meksuf madenlerden olup ta yukarıki madde mucibince işletme ruhsatnamesine tâbi tutulan madenlerin işletilmesi için keyfiyet Hükümet merkezinde ve madenin bulun-

Ad. E.

MADDE 10 — Madenlerde imalâtta ve bilümmün işletmeden dolayı vukua gelen kazalardan yaralananlara ve ölenlerin mirasçılara hata ve kusur aranılmaksızın tazminat verilir.

Tazminat miktarı iki tarafın intihab edeceği birer ve mahkemenin seçeceği bir kişiden mürekkep ehli vukuf raporu üzerine mahkemece takdir olunur. Dava işçi veya mirasçuları tarafından açılacağı gibi bunlar namına İktisad vekâleti tarafından da ikame olunabilir. Bu davalar Sulh mahkemelerince sair davalara tercihan rüyet edilir.

Ancak vukua gelen kazanın cezaî takibatı müstelzim olması halinde lüzum görülecek ehli-vukufun yüksek maden mühendisleri arasından seçilmesi şarttır. Bu hususta yapılacak takibat gayrimevkuf olarak cereyan eder.

MADDE 11 — Kemiyyet ve keyfiyetine ve tâbi bulunduğu iktisadî ve fennî şartlara nazaran imtiyaz mevzuu teşkil edecek surette imali kabil olmadığı Maadin fen heyetinin mazbatasile tesbit edilen madenler, taharri ruhsatnamesinde gösterilen hudutları ve bin hektarı aşmamak üzere taharri edene doğrudan doğruya İktisad vekâletince işletme ruhsatnamesi verilir.

MADDE 12 — Meksuf madenlerden olup ta 11 nci madde mucibince işletme ruhsatnamesine tâbi tutulan madenlerin işletilmesi için keyfiyet resmî gazete ile ve madenin bulunduğu vilâ-

Mal. E.

MADDE 10 — Adliye encümeninin 10 ncu maddesi aynen.

MADDE 11 — Adliye encümeninin 11 nci maddesi aynen.

MADDE 12 — Adliye encümeninin 12 nci maddesi aynen.

Bü. E.

MADDE 10. — Madenlerde bilûmum işletmeden dolayı vukua gelen kazalardan yaralananlara veya ölenlerin mirasçılarına hata ve kusur aranmaksızın tazminat verilir.

Tazminat miktarı iki tarafın intihap edeceği birer ve mahkemenin seçeceği bir kişiden mürekkep ehlivukuf raporu üzerine mahkemece takdir olunur. Dâva, kazadan zarar gören kimse veya ölenin mirasçıları tarafından açılabilceği gibi bunlar namına, İktisat vekâleti tarafından da ikame olunabilir. Bu dâvalar sulh mahkemelerince sair dâvalara tercihan rüyet edilir.

Ancak vukua gelen kazanın cezaî takibatı müstelzim olması halinde lüzum görülecek ehlivukufun yüksek maden mühendisleri arasından seçilmesi şarttır. Bu hususda yapılacak takibat gayrimevkuf olarak cereyan eder.

MADDE 11. — Kemiyet ve keyfiyetine ve tabi bulunduğu iktisadi ve fennî şartlara nazaran imtiyaz mevzuu teşkil edecek surette işleme kabil olmadığı Maadin fen heyetinin mazbatasıyla tesbit edilen madenler için, taharri ruhsatnamesinde gösterilen hudutları ve bin hektarı aşmamak üzere taharri edene doğrudan doğruya İktisat vekâletince işletme ruhsatnamesi verilir.

MADDE 12. — Adliye encümeninin 12 nci maddesi aynen.

İk. E.

MADDE 10. — Madenlerde bilûmum işletmeden dolayı vukua gelen kazalardan yaralananlara veya ölenlerin mirasçılarına hata ve kusur aranmaksızın tazminat verilir.

Tazminat miktarı iki tarafın intihap edeceği birer ve mahkemenin seçeceği bir kişiden mürekkep ehlivukuf raporu üzerine mahkemece takdir olunur. Dâva kazadan zarar gören kimse veya ölenin mirasçıları tarafından açılabilceği gibi talep vukuunda bunlar namına İktisat vekâleti tarafından da ikame olunabilir. Bu dâvalar sulh mahkemelerince sair dâvalara tercihan rüyet edilir.

Ancak vukua gelen kazanın cezaî takibatı müstelzim olması halinde lüzum görülecek ehlivukufun yüksek maden mühendisleri arasından seçilmesi şarttır. Bu hususta yapılacak takibat gayrimevkuf olarak cereyan eder.

Ehlivukuf raporunun bu adli makamlara tevdiinden sonra umumî hükümler cari olur.

MADDE 11. — Bütçe encümeninin 11 nci maddesi aynen.

MADDE 12. — Mekşuf madenlerden olupta 11 nci madde mucibince işletme ruhsatnamesine tabi tutulan madenlerin

Hü.

duğu vilâyette resmî gazeteden başka mutad vasıtalarla ayda dört defa olmak üzere iki kere ilân edilir. Müracaat edenler birden ziyade olduğu takdirde İktisad vekâletince en ziyade ehil olduğuna kanaat getirilen talibe işletme ruhsatnamesi verilir.

Bu gibi madenlerden yalnız Linyit madenleri ile sıcak ve soğuk maden suları için buldukları vilâyet, belediye ve köy hükmi şahsiyetlerine İktisad vekâleti tarafından birinci fıkra mucibince vukubulacak müracaatlar üzerine tercihan veya doğrudan doğruya işletme ruhsatnamesi verilir.

MADDE 13 — Her işletme ruhsatnamesinin mevzuunu ancak bir cins maden teşkil eder. Tabii teşekkülleri itibarile ayrı, ayrı işletilmeleri mümkün olmayan madenler ile birlikte işletilmeleri fennen ve iktisaden lüzumlu görülen madenler için bir işletme ruhsatnamesi verilebilir.

Ad. E.

yette intişar etmekte olan gazeteden başka mutad vasıtalarla ve on beşer günlük fasıllarla dört defa ilân edilir. Müracaat edenler birden ziyade olduğu takdirde İktisad vekâletince en iyi işletebileceğine kanaat getirilen talibe işletme ruhsatnamesi verilir.

Bu gibi madenlerden yalnız linyit madenleri ile sıcak ve soğuk maden suları için buldukları vilâyet, belediye ve köy hükmi şahsiyetlerine İktisad vekâleti tarafından birinci fıkra mucibince vukubulacak müracaatlar üzerine tercihan veya doğrudan doğruya işletme ruhsatnamesi verilir.

MADDE 13 — Her işletme ruhsatnamesinin mevzuunu ancak bir cins maden teşkil eder. Tabii teşekkülleri itibarile ayrı ayrı işletilmeleri mümkün olmayan madenler ile birlikte işletilmeleri fennen ve iktisaden lüzumlu görülen madenler için bir işletme ruhsatnamesi verilebilir.

Mal. E.

Bü. E.

İk. E.

işletilmesi için keyfiyet Resmî gazete ile ve madenin bulunduğu vilâyette intişar etmekte olan gazeteden başka mutad vasıtalarla ve on beşer günlük fâsılalarla dört defa ilân edilir. Müracaat edenler birden ziyade olduğu takdirde İktisat vekâletince en iyi işletebileceğine kanaat getirilen tâlibe işleme ruhsatnamesi verilir.

Bu gibi madenlerden yalnız linyit madenleriyle sıcak ve soğuk maden suları için buldukları vilâyet, belediye ve köy hükmi şahsiyetlerine İktisat vekâleti tarafından birinci fıkra mucibince vukubulacak müracaatlar üzerine tercihan veya doğrudan doğruya işleme ruhsatnamesi verilir.

Hususi idarelere verilecek ruhsatnameler vilâyet hududu, belediyelere verilecek ruhsatnameler kaza hududu, köylere ve rilecek ruhsatnameler de köy hududu dahiline maksurdur. Şu kadar ki, hususi idare ve belediyeler işletecekleri madenler bir köy hududu dahilinde ise o köye sâfi hasılâttan hisse verilir.

Hususi idare, belediye, ve köylerin talebedecekleri işleme ruhsatnamelerinin harita ve plânlarını tanzim ve işlerini kolaylaştırmak için İktisat vekâletince (mevcut vesaitte göre) fennî yardımlar yapılır.

MADDE 13 — Adliye encümeninin 13 ncü maddesi aynen.

MADDE 13. — Adliye encümeninin 13 ncü maddesi aynen.

MADDE 13. — Adliye encümeninin 13 ncü maddesi aynen

Hü.

MADDE 14 — İşletme ruhsatnamelerinin müddeti 5 seneden az ve 10 seneden çok olamaz. Müddeti biten ruhsatnameler tecdid edilebilir.

MADDE 15 — İşletme ruhsatnamesine tâbi madenlerin işletme şartları İktisat vekâleti tarafından tesbit olunur. İşletme şartlarını yerine getirilmesine karşılık olarak işletme ruhsatnamesi sahiblerinden bu şartların ehemmiyetine göre beş bin lirayı geçmemek üzere miktar ve şekli İktisat vekâletince tesbit edilecek teminat alınabilir.

MADDE 16 — İşletme ruhsatnamelerinden 20 lira harç alınır.

MADDE 17 — Ruhsatname harçları ve istendiği takdirde teminat tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde verilmez veya ruhsatnamenin istihsaline müteallik muamele altı ay takip edilmez ise müracaat hükümsüz sayılır.

MADDE 18 — İşletme ruhsatnamelerinin, İktisat vekâletinin muvafakati ile, devri caizdir. Devir muamelesi tarafların müracaatı üzerine taktirleri alınarak İktisat vekâleti tarafından yapılır. Bu devir muamelesinde ruhsatname harcının yarısı alınır. Bu gibi işletme ruhsatnameli madenler kiraya verilemez.

MADDE 19 — İşletme ruhsatnamesi ile istihsal olunacak maden cevherlerinin maden yerindeki kıymetleri üzerinden % 1 den % 5 e kadar nisbî resim alınır. Nisbî resim haddi madenin cinsine ve iktisadî şartlarına göre İktisat vekâletince tayin edilip şartnamesine yazılır.

Nisbî resim vermeden imrarat yapanlardan ilk defasında nisbî resim üç kat olarak istifa, tekerrüründe ise işletme ruhsatnameleri iptal ve verilmiş ise teminatları irad kaydolunur.

Ad. E.

MADDE 14 — İşletme ruhsatnamelerinin müddeti beş seneden az, on seneden çok olamaz. Müddeti biten ruhsatnameler tecdit edilebilir.

MADDE 15 — İşletme ruhsatnamesine tâbi madenlerin işletme şartları İktisat vekâleti tarafından tesbit olunur. İşletme şartlarının yerine getirilmesine karşılık olarak işletme ruhsatnamesi sahiplerinden bu şartların ehemmiyetine göre beş bin lirayı geçmemek üzere miktar ve şekli İktisat vekâletince tesbit edilecek teminat alınabilir.

MADDE 16 — İşletme ruhsatnamelerinden yirmi lira harç alınır.

MADDE 17 — Ruhsatname harçları ve teminatı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde verilmez veya ruhsatnamenin istihsaline müteallik muamele altı ay takip edilmez ise müracaat hükümsüz sayılır.

MADDE 18 — İşletme ruhsatnamesine tâbi madenler kiraya verilemez.

İşletme ruhsatnamelerinin İktisat vekâletinin muvafakatiyle başkasına devri caizdir. Devir muamelesi, tarafların müracaatı üzerine taktirleri alınarak İktisat vekâleti tarafından tescil edilir. Bu devir muamelesinde ruhsatname harcının yarısı alınır.

MADDE 19 — İşletme ruhsatnamesi ile istihsal olunacak maden cevherlerinin maden yerindeki kıymetleri üzerinden % 1 den % 5 e kadar nisbî resim alınır. Nisbî resim haddi madenin cinsine ve iktisadî şartlarına göre İktisat vekâletince tayin edilip şartnamesine yazılır.

Nisbî resim vermeden imrarat yapanlardan ilk defasında nisbî resim üç kat olarak alınır. Tekerrüründe işletme ruhsatnameleri iptal ve verilmiş ise teminatları irad kaydolunur.

Mal. E.

MADDE 14 — Adliye encümeninin 14 ncü maddesi aynen.

MADDE 15 — Adliye encümeninin 15 nci maddesi aynen.

MADDE 16 — Adliye encümeninin 16 ncı maddesi aynen.

MADDE 17 — Adliye encümeninin 17 nci maddesi aynen.

MADDE 18 — Adliye encümeninin 18 nci maddesi aynen.

MADDE 19 — Adliye encümeninin 19 ncü maddesi aynen.

Bâ. E.

MADDE 14. — Adliye encümeninin 14 ncü maddesi aynen.

MADDE 15. — İşletme ruhsatnamesine tabi madenlerin işletme şartları İktisat vekâleti tarafından tesbit olunur. İşletme şartlarının yerine getirilmesine karşılık olarak, işletme ruhsatnamesi sahiplerinden İktisat vekâletince bu şartların ehemmiyetine göre miktarı beş bin lirayı geçmemek üzere bir teminat alınabilir.

MADDE 16. — Adliye encümeninin 16 ncı maddesi aynen.

MADDE 17. — Adliye encümeninin 17 nci maddesi aynen.

MADDE 18. — Adliye encümeninin 18 nci maddesi aynen.

MADDE 19. — Adliye encümeninin 19 ncü maddesi aynen.

İk. E.

MADDE 14. — Adliye encümeninin 14 ncü maddesi aynen

MADDE 15. — İşletme ruhsatnamesine tabi madenlerin işletme şartları İktisat vekâleti tarafından tesbit olunur. İşletme şartlarının yerine getirilmesine karşılık olarak, işletme ruhsatnamesi sahiplerinden İktisat vekâletince şartların ehemmiyetine göre miktarı beş bin lirayı geçmemek üzere bir teminat alınabilir. Vilâyet, belediye ve köylerden teminat istenmez.

MADDE 16. — Adliye encümeninin 16 ncı maddesi aynen.

MADDE 17. — Adliye encümeninin 17 nci maddesi aynen.

MADDE 18. — Adliye encümeninin 18 nci maddesi aynen.

MADDE 19. — İşletme ruhsatnamesi ile istihsal olunacak maden cevherlerinin maden yerindeki kıymetleri üzerinden % 1 nispi resim alınır. Nispi resim haddi madenin cinsine ve iktisadi şartlarına göre İktisat vekâletince tâyin edilip şartnamesine yazılır.

Nispi resim vermeden imrarat yapanlardan ilk defasında nispi resim üç kat olarak alınır. Tekerrüründe işletme ruhsatnameleri iptal ve verilmiş ise teminatları irat kaydolunur.

Hü.

MADDE 20 — Şartname hükümlerinden her hangi birisinin on beş gün mühletli yazılı bir ihtara rağmen, mücbir sebepler olmaksızın, yerine getirilmemesi halinde işletme ruhsatnamesi iptal ve alınmış ise teminat irad kaydedilir.

MADDE 21 — İşletme ruhsatnamesi sahipleri imalâtı fennî ve sıhî şartlara uygun olarak tanzim etmeğe mecburdurlar. Yapılacak olan teftişlerde görülecek noksanlar madende bu maksadla bulundurulacak bir deftere kaydedilir. Bu noksanların ikmal edilmediği müteakib teftişlerde anlaşıldığı takdirde işletme ruhsatname sahibine on beş gün mühletli bir ihtarname tebliğ olunur. Ruhsatname sahibi gene vecibesini yapmazsa işletme ruhsatnamesi iptal ve alınmış ise teminat irad kaydedilir.

MADDE 22 — İşletme ruhsatnamesi sahipleri yaptıkları imalâtı fennî bir surette izah eden raporu takvim senesinin ilk iki ayı zarfında İktisat vekâletine göndermeğe mecburdur. Tebliğ edilecek on beş gün mühletli bir ihtarnameye rağmen raporu göndermez veyahud ruhsat müddeti içinde böyle bir tebliğin iki defa yapılmasına sebep olursa işletme ruhsatnamesi iptal ve alınmış ise teminat irad kaydolunur.

MADDE 23 — Maadin nizamnamesinin 51 nci maddesindeki (her üç ayda bir) ve (maadin nezareti) tabirleri (Her ay) ve (İktisat vekâleti) suretinde, muaddel 61 nci maddedeki (Ticaret vekâleti) tabiri de (İktisat vekâleti) şeklinde değiştirilmiştir.

Ad. E.

MADDE 20 — Şartname hükümlerinden her hangi birisinin on beş gün mühletli yazılı bir ihtara rağmen, mücbir sebepler olmaksızın yerine getirilmemesi halinde işletme ruhsatnamesi iptal ve teminat irat kaydedilir.

MADDE 21 — İşletme ruhsatnamesi sahipleri imalâtı fennî ve sıhî şartlara uygun olarak tanzim etmeğe mecburdurlar. Yapılacak olan teftişlerde görülecek noksanlar madende bu maksadla bulundurulacak bir deftere kaydedilir. Bu noksanların ikmal edilmediği müteakib teftişlerde anlaşıldığı takdirde ruhsatname sahibine on beş gün mühletli bir ihtarname tebliğ olunur. Ruhsatname sahibi gene vecibesini ifa etmezse işletme ruhsatnamesi iptal ve teminat irat kaydedilir.

MADDE 22 — İşletme ruhsatnamesi sahipleri, imalâtı fennî bir surette izah eden raporu takvim senesinin ilk iki ayı zarfında İktisat vekâletine göndermeğe mecburdur. Tebliğ edilecek iki ay mühletli bir ihtarnameye rağmen raporu göndermez veyahut ruhsat müddeti içinde böyle bir tebliğin üç defa yapılmasına sebep olursa işletme ruhsatnamesi iptal ve teminat irat kaydolunur.

MADDE 23 — İhale olunan madenlerin resimlerinin tahsili ve sair muameleleri İktisat vekâletine aittir. İşletme ruhsatnamesi veya imtiyaz sahipleri, madenden çıkarılan veya buna müteferri tezgâhlarda imal olunan eşyanın cevher, miktar, cins ve kıymetini bir yevmiye def-

Mal. E.

MADDE 20 — Şartname hükümlerinden herhangi birisinin mücbir sebepler olmaksızın yerine getirilmemesi halinde on beş gün mühletli bir ihtarname tebliğ edildikten sonra işletme ruhsatnamesi iptal ve alınmış ise teminat irat kaydolunur.

MADDE 21 — Adliye encümeninin 21 nci maddesi aynen.

MADDE 22 — Adliye encümeninin 22 nci maddesi aynen.

MADDE 23 — Adliye encümeninin 23 ncü maddesi aynen.

Bü. E.

MADDE 20. — Şartname hükümlerinden herhangi birisinin mücbir sebepler olmaksızın yerine getirilmemesi halinde tebliğ edilecek bir ay mühletli ihtarnameye rağmen yine şartnameye riayet edilmezse işletme ruhsatnamesi iptal ve teminat alınmış ise irad kaydolunur.

MADDE 21. — İşletme ruhsatnamesi sahipleri işletmeyi fennî ve sıhhi şartlara uygun olarak tanzim etmeğe mecburdurlar. Yapılacak olan teftişlerde görülecek noksanlar maddede bu maksatlarla bulundurulacak bir deftere kaydedilir. Bu noksanların ikmal edilmediği müteakıp teftişlerde anlaşıldığı takdirde ruhsatname sahibine bir ay mühletli bir ihtarname tebliğ olunur. Ruhsatname sahibi yine vecibesini ifa etmezse işletme ruhsatnamesi iptal ve teminat irat kaydedilir.

MADDE 22. — İşletme ruhsatnamesi sahipleri, işletmeyi fennî bir surette izah eden raporu takvim senesinin ilk iki ayı zarfında İktisat vekâletine göndermeğe mecburdurlar. Tebliğ edilecek iki ay mühletli bir ihtarnameye rağmen raporu göndermez veyahut ruhsat müddeti içinde böyle bir tebliğin üç defa yapılmasına sebep olurlarsa işletme ruhsatnamesi iptal ve teminat irat kaydolunur.

MADDE 23. — İhale olunan ve işletme ruhsatnamesi verilen madenlerin resimlerinin tahsili ve sair muameleleri İktisat vekâletine aittir. İşletme ruhsatnamesi veya imtiyaz sa-

İk. E.

MADDE 20. — Şartname hükümlerinden herhangi birisinin mücbir sebepler olmaksızın yerine getirilmemesi halinde tebliğ edilecek üç ay mühletli ihtarnameye rağmen yine şartnameye riayet edilmez ise işletme ruhsatnamesi iptal ve teminat alınmış ise irat kaydolunur.

MADDE 21. — İşletme ruhsatnamesi sahipleri işletmeyi fennî ve sıhhi şartlara uygun olarak tanzim etmeye mecburdurlar. Yapılacak olan teftişlerde görülecek noksanlar maddede bu maksatlarla bulundurulacak bir deftere kaydedilir. Bu noksanların ikmal edilmediği müteakıp teftişlerde anlaşıldığı takdirde ruhsatname sahibine üç ay mühletli bir ihtarname tebliğ olunur.

MADDE 22. — İşletme ruhsatnamesi sahipleri, işletmeyi fennî bir surette izah eden raporu takvim senesinin ilk iki ayı zarfında İktisat vekâletine göndermeğe mecburdurlar. Tebliğ edilecek iki ay mühletli bir ihtarnameye rağmen raporu göndermez veyahut ruhsat müddeti içinde böyle bir tebliğin üç defa yapılmasına sebep olurlarsa işletme ruhsatnamesi iptal ve teminat irat kaydolunabilir.

MADDE 23. — Bütçe encümeninin 23 ncü maddesi aynen.

III.

Ad. E.

terine kaydederek kendilerine verilecek nümünelere göre her ay onun birer icmalini İktisat vekâletine vermeğe ve her senenin birinci ayında da geçen sene hasılatının defterini vilâyete ita etmeğe ve bu hesaplardan ve sair ahvalden dolayı valilikçe her ne vakit teftiş ve tahkik olunmak istenilirse defter üzerinde doğru hesabını göstermeğe mecburdurlar.

Yevmiye ihraç olunacak cevherin miktarına dair tutulacak yevmiye defteri ticarî defterlere uygun ve sahifelerinde sıra numaraları konulmuş olacak ve vilâyet idare heyetince tetkik edilerek kaç sahife olduğu işaret olunduktan sonra ilk ve son sahifeleri mühürlenecektir.

MADDE 24 — Maadin nizamnamesinin 6, 7, 18, 29, 51, 52, 54, 55, 56, 61, 67, 68, 69, 71, 73, 75, 76, 82 nci maddeleri ile bu kanunun 3 ncü maddesinin b ve c bendleri ve 5, 8, 10 ncu maddeleri hükümleri işletme ruhsatnameleri hakkında da tatbik olunur.

MADDE 25 — 792 ve 927 numaralı kanunların hükümleri mahfuzdur.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun neşrinden evvel taşocakları nizamnamesine tevfi kan verilmiş olan mağnezit, amyant, çimento ve asfalt ruhsatnamelerinden mütevellid haklar

MADDE 24 — Maadin nizamnamesinin 6, 7, 18, 29, 52, 54, 55, 56, 67, 68, 69, 71, 73, 75, 76, 82 nci maddeleri ile bu kanunun 3 ncü maddesinin b ve c bendleri ve 5, 8, 10 ncu maddeleri hükümleri işletme ruhsatnameleri hakkında da tatbik olunur.

MADDE 25 — Maadin nizamnamesinin 1, 2, 3, 4, 31, 32, 41, 45, 51, 61, 70 nci maddelerile 87 - 97 nci maddelerini ihtiva eden 9 ncu faslı ve 608 numaralı kanunun 5 nci maddesi ve 3504 numaralı kanun mülğadır. 792 ve 927 numaralı kanunların hükümleri mahfuzdur.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun neşrinden evvel Taşocakları nizamnamesine tevfi kan verilmiş olan manyezit, amyant, çimento ve asfalt ruhsatnamelerinden mütevellit haklar

Mal. E.

Bü. E.

İk. E.

hipleri, madenden çıkarılan veya buna müteferri tezgâhlar da imal olunan eşyanın cevher, mikdar, cins ve kıymetini bir yevmiye defterine kaydederek kendilerine verilecek numunelere göre her ay birer icmalini İktisat vekâletine ve her senenin birinci ayında da geçen sene hasulâtının defterini vilâyete vermeğe ve bu hesaplardan ve sair hallerden dolayı İktisat vekilligince her ne vakit teftiş ve tahkik olunmak istenilirse defter üzerinde doğru hesap göstermeğe mecburdurlar.

Hergün çıkarılacak cevherin mikdarına dair tutulacak yevmiye defterinin sahifelerine sıra numaraları konulur ve noterlikçe, yahut vilâyet idare heyetince kaç sahife olduğu işaretle olunmak suretiyle ilk ve son sahifeleri mühürlenir.

MADDE 24 — Adliye encümeninin 24 ncü maddesi aynen.

MADDE 24. — Maadin nizamnamesinin 6, 7, 18, 29, 52, 54, 55, 56, 67, 68, 69, 71, 73, 75, 76, 82 ve 99 ncu maddeleriyle bu kanunun üçüncü maddesinin (b) ve (c) bendleri ve 6, 9 ve 11 nci maddeleri hükümleri işletme ruhsatnameleri hakkında da tatbik olunur.

MADDE 24. — Bütçe encümeninin 24 ncü maddesi aynen.

MADDE 25 — Adliye encümeninin 25 nci maddesi aynen.

MADDE 25. — Maadin nizamnamesinin 1, 2, 3, 4, 31, 32, 41, 45, 51, 61 ve 70 nci maddeleriyle 87 - 97 nci maddelerini ihtiva eden 9 ncu faslı ve 12 nisan 1341 tarih ve 608 numaralı kanunun 5 nci maddesi ve 27 . VI . 1938 tarih ve 3504 numaralı kanun mülğadır.

MADDE 25. — Bütçe encümeninin 25 nci maddesi aynen.

MUVAKKAT MADDE — Adliye encümeninin muvakkat maddesi aynen.

Hü.

mahfuzdur. Şu kadar ki, bunlar işletme bakımından bu kanunun işletme ruhsatnameleri hakkındaki hükümlerine tâbidirler.

MADDE 26 — Maadin nizamnamesinin 3 ncü maddesiyle 87, 97 nci maddelerini muhtevi dokuzuncu faslı ve 608 numaralı kanunun 5 nci maddesi ve 3504 numaralı kanun mülğadır.

MADDE 27 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 28 — Bu kanunun hükümlerini tatbika İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

29 - VII - 1940

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Fethi Okyar</i>	<i>S. Arıkan</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Fayik Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>R. Karadeniz</i>	
Mü. V.	Ti. V.	
<i>A. Çetinkaya</i>	<i>N. Topcoğlu</i>	

Ad. E.

mahfuzdur. Şu kadar ki, bunlar işletme bakımından bu kanunun işletme ruhsatnameleri hakkındaki hükümlerine tâbidirler.

MADDE 26 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 27 — Bu kanunun hükümlerini tatbika İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Mal. E.

Bü. E.

İk. E.

MADDE 26 — Adliye encümeninin 26 ncı maddesi aynen.

MADDE 27 — Adliye encümeninin 27 nci maddesi aynen

MADDE 26. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 27. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MADDE 26. — Bütçe encümeninin 26 ncı maddesi aynen.

MADDE 27. — Bütçe encümeninin 27 nci maddesi aynen.

